

i Världen

SVENSKAR

NUMMER 4/2008 • MEDLEMTIDNING FÖR SVENSKAR I VÄRLDEN • PRIS 45 KRONOR WWW.SVIV.SE

Staffan
Heimerson på
svenskjakt
i Amerika

Språkört
om kraftord
utan kraft

Boldhyug
- Sveriges
ansikte i
Ulanbator

SVIV
guidar
bland
julböcker

KONSTEN ATT FÖRVALTA EN FÖRMÖGENHET, DEL 9:

Se till att ha en duktig rådgivare som har tillgång till många specialister.

Dagens förmögenhetsrådgivning handlar om mycket mer än att välja de bästa aktierna eller de bästa obligationerna. Det handlar om att behärska och kontrollera många olika faktorer, som till exempel risk och avkastning, skatterådgivning, likviditetsbehov och pensions- och arvsplanering – allt utifrån våra kunders unika och individuella perspektiv.

Förmögenhetsrådgivning, när den är som bäst, inkluderar med andra ord allt som kan påverka din personliga förmögenhet, nu och i framtiden. Vi har kompetensen och de tekniska systemen för att kunna ge dig den bästa servicen som finns att få. Och framförallt – genom att vara en stor bank har vi möjlighet att erbjuda dig de bästa specialisterna. Besök oss på www.nordea.lu eller ring +352 43 88 77 77, så bokar vi ett möte. **En personlig rådgivare, många specialister – making it possible.**

Per Hellsten, Private Banker

Private Banking

innehåll

Från antipodambassadör till SVIV-general
– Karin Ehnбом-Palmquist
 presenterad **5**

ÖB avgår som general
 – Fem år i SVIVs ledning räcker **6**

Drömde om att bli diplomat
– blev svensk honorärkonsul i Mongoliet **10**

Ny klinik spårar cancer innan det är för sent **16**

Heimerson söker Sverige i Amerika **20**

Medlemsförmåner **35**

10

20

SVIV guidar i floden av *julböcker* **26**

SVIVs kolumnister

Frågor & svar
 Kerstin
 Gustafsson

9

Språkörat
 – Lars Ryding
 om ord utan
 stake

19

Skatter och
 ekonomi
 Cecilia Gunne

25

A Jour –
 Gudrun
 Torstendahl
 om nya lagar

33

SVENSKAR

TIDNINGEN SVENSKAR I VÄRLDEN

Ansvarig utgivare: Örjan Berner
 Redaktör: Axel Odelberg
 (axel.odelberg@bredband.net)
 Grafisk form: Maria Johansson
 Annonser: UH Marketing AB,
 Urban Hedborg, Box 128, 183 22 Täby
 Telefon: 08-732 48 50. Fax: 08-732 69 46
 E-post: urban@uhmarketing.se
 Webbplats: www.uhmarketing.se
 Prenumeration: 4 nr/år kostar 500 kronor
 Tryck: Abrahamsons Tryckeri, Karlskrona

FÖRENINGEN SVENSKAR I VÄRLDEN

Generalsekreterare: Örjan Berner,
 fr o m 1 dec Karin Ehnбом-Palmquist
 Styrelse: Ulf Dinkelspiel, ordf.
 Mariana Burenstam Linder, vice ordf.
 Dag Klackenborg, Michael Daun, Claes-Johan
 Geijer, Salvatore Grimaldi, Jan Herin, Steve Trygg,
 Barbro Sachs Osher, Göran Sjödin, Hanna Hallin.

Medlemsavgifter (inkl tidningen): 500 kronor
 Makar 600 kronor. Ungdom 250 kronor

ADRESS
 Box 5501, 114 85 Stockholm
 Besöksadress: Näringslivets Hus,

Storgatan 19, Stockholm
 Telefon: 08-783 81 81 Telefax: 08-660 52 64
 E-post: svenskar.i.varlden@sviv.se
 Webbplats: www.sviv.se

Nu kan du alltid läsa det senaste numret av tidskriften på vår hemsida. Välj "Tidskrift" under "Om Sviv" i navigeringen. Prenumeranter och medlemmar får tillgång till det senaste numret genom att använda den unika koden. Lösenord: "SWE"
 Postgiro: 504-1. Bankgiro: 732-0542

Föreningens flaggsymbol: Carl Fredrik Reuterswärd

På omslaget: Boldhyug, Sveriges konsul i Mongoliet.

SWEA®

Världsvid vänskap
Global kompetens
Lokalt stöd

Swedish Women's Educational
Association International, Inc.
www.swea.org

Vi Sweor är idag
8 500 kvinnor!
Av alla sorter och åldrar.

Utflyttade, medföljande,
i karriären, på kort eller
långt utlandsuppdrag,
studerande, forskare,
funnit vår livspartner
hemma eller utomlands,
nyligen eller för länge
sedan, hemflyttade till
Sverige igen eller väntar
på utlandsstationering.
Alla är vi svensktalande
kvinnor, som bor eller
har bott utomlands.

SWEA
En träffpunkt och ett
kontaktnät som gör livet
utomlands lättare.

Vill Du bli SWEA-medlem?
E-posta till kontaktswea@swea.org
eller till någon SWEA-avdelning:

arizona, athens, atlanta, austin,
bangkok, barcelona, beijing,
belgium, berlin, boston, budapest,
chicago, costablanca, dallas,
denver, dubai, florida, frankfurt,
geneve, goteborg, hawaii, holland,
hongkong, houston, irland, israel,
istanbul, japan, kualalumpur,
kolnbonn, lasvegas, lissabon,
london, losangeles, luxemburg,
madrid, malaga, mallorca, malmo,
marbella, michigan, milano,
minnesota, moskva, munchen,
newjersey, neworleans, newyork,
northcarolina, orangecounty,
oslo, paris, perth, philadelphia,
rimini, rivieran, rom, sandiego,
sanfrancisco, santabarbara, seattle,
seoul, singapore, southafrica,
stockholm, tampabay, telemark,
toronto, tunisien, vancouver,
vilnius, virginiaibeach, vasteras,
warszawa, washingtondc, wien,
zurich, orestad, office, info

@swea.org

Utlandssvenska ungdomar och andra intresserade

VILL NI TILLBRINGA EN SOMMAR I UPPSALA DÄR NI KAN:

- studera svenska (alla nivåer)
- ta kurser i svensk film, historia, popmusik, litteratur, samhälle, konsthistoria
- delta i resor bl a till Stockholm, Värmland, Dalarna, Finland och Lappland
- delta i kvällsaktiviteter bl a sport, film, kulturella evenemang
- lära känna svenska studenter och svenskt studentliv
- träffa andra utlandssvenskar samt deltagare från cirka 40 olika länder?

SKRIV FÖR UTFÖRLIG INFORMATION TILL:

Uppsala International Summer Session

P.A. Box 1972, 751 49 Uppsala, Sweden
tel. + 46 18 102370 / + 31 73 6894186
e-mail: director@uiss.org
web site: <http://www.uiss.org>

Jag har precis kommit tillbaka från Uppsala, och fyra oförglömliga veckor på UISS. Jag läste svenska på B2 nivå. Undervisningen var aldrig tråkig, då vi gjorde många olika saker varje dag. Jag har lärt mig jättemycket!! Det är ett intensivt program, där du inte bara lär dig svenska, men också mycket om Sverige.

Jag deltog i kursen "Den svenska välfärdsstaten", som gav oss en bra överblick över det sociala välfärdssystemet. Det blev många studiebesök bl.a. till stadshuset i Uppsala, arbetsförmedlingen och två politiker berättade om det politiska systemet i Sverige. Jag tycker att det är en bra kurs för att lära sig mer om Sverige. Varje fredag åkte vi på utflykt och de var jätteintressanta. Vi åkte till Dalarna och besökte Carl Larssons hem och koppargruvan i Falun. I Stockholm fanns också mycket att se.

Det fanns också tid för att slappna av på kvällen, vi var t.ex. på en kräftska och en pubbrunda. Slutsatsen är: om du vill lära dig mycket svenska, ha roligt och träffa många andra som också är intresserade av Sverige och det svenska språket, rekommenderar jag att komma till Uppsala och UISS nästa sommar!!

Abigail Leijten, UISS
2006, 22, student, The
Netherlands, abigail.
leijten@gmail.com

SVIV-general efter 38 år i UD

Sedan den 1 december heter SVIVs generalsekreterare Karin Ehnбом-Palmquist. Hon kommer närmast från posten som svensk ambassadör i Canberra, Australien, där hon den 1 november efterträddes av Sveriges tidigare EU-ambassadör Sven-Olov Pettersson.

AV AXEL ODELBERG

Jag når Karin Ehnбом-Palmquist på en mobiltelefon i Noosa, Australien. Hon är på väg hem till Sverige och nya jobbet på SVIV efter ett par veckor i Nya Zeeland där hon organiserat en stor Sverige-manifestation i Auckland.

– Jag har tidigare ordnat ett liknande evenemang i Australien, Swedish Style, med kronprinsessan Victoria som beskyddare. I Auckland hade prinsessan Birgitta den rollen. Det handlade om sånt som svensk design, hållbar utveckling, svenska innovationer, mat och musik. Många svenska experter och artister kom dit för att presentera olika teman och åtskilliga svenskar som bor i Nya Zeeland deltog, många av dem som volontärer för Swedish Style. Det är första gången som Sverige visat upp sig så stort i Nya Zeeland och vi hoppas det har lett till många nya kontakter, berättar Karin Ehnбом-Palmquist, som nu lämnat UD och installerat sig som SVIVs generalsekreterare.

Hon inledde sin UD-karriär som aspirant för 38 år sedan. Som första utlandspostering blev hon vicekonsul i Chicago, vilket medförde mycket representation i form av lucia- och

midsommarfiranden i de gamla svenskinvandrabygderna. Efter Chicago blev det ambassaden i Bonn, Västtyskland och därefter UD i Stockholm där hon ägnade sig åt Latinamerikafrågor.

Från Stockholm bar det av till Swedish Information Service i New York där hon bland annat var med om att organisera 350-årsfirandet till minne av Nya Sverige-kolonin i Delaware. Efter fem år i USA flyttade hon söderut till ambassaden i Caracas, Venezuela och därifrån till Mexiko City där hon blev svensk ambassadör 1996.

Det var hennes första ambassadörspost. Hon stannade i fyra år och blev sedan protokollchef på UD i Stockholm i tre år. Där var hon under Sveriges första EU-ordförandeskap med allt vad det innebar av toppmöten och besökande stats- och regeringschefer från hela världen. 2003 tillträdde hon som ambassadör i Canberra som hon nu, tillsammans med den aktiva UD-karriären, lämnat efter fem år.

– Jag tycker SVIV känns som en spännande utmaning och en rolig fortsättning, säger hon om sitt nya jobb. Det ligger väl till för mig eftersom jag organiserat så många aktiviteter tidigare med svenska grupper i utlandet och haft nära samarbete med handelskamrar och svenskföreningar.

Hon ser till att börja med fram emot att fortsätta de aktiviteter som hennes föregångare dragit igång.

– Jag har ju sett Örjan Berners olika initiativ och tycker verkligen att han har lyft verksamheten. Jag vill ta vid där, ytterligare skärpa föreningens profil och dess roll som utlandssvenskt lobbyinstrument gentemot regeringen och myndigheterna.

I det sammanhanget framhåller hon utlandssvenskarnas parlament som sammanträder igen nästa år.

– Många frågor har ju redan lösts som möjligheten att rösta utomlands och frågan om dubbelt medborgarskap men fortfarande återstår att klara ut hur de som förlorat sitt svenska medborgarskap ska kunna få det åter. Det är ett problem jag stött på vid olika tillfällen under åren.

Karin Ehnбом-Palmquist vill även följa ett annat spår som hennes företrädare började trampa upp.

– Det är viktigt att inte bara företräda utlandssvenskarna utan att även se dem som en resurs, dra nytta av deras kunskaper och erfarenheter och fortsätta att ställa frågan vad utlandssvenskarna kan göra för Sverige.

SVIVs tidning och webbsajt är andra sektorer hon vill prioritera.

– Jag ser verkligen fram emot mina nya uppgifter. Jag hoppas kunna resa runt och träffa medlemmar i världen och locka nya medlemmar till föreningen.

På frågan om hon har något favoritland i världen vill hon inte peka ut något specifikt men framhåller, att eftersom hennes första utlandsboende var som student vid universitetet i Barcelona efter studenten, har hon en viss förkärlek för spansktalande länder. ■

ÖB går efter fem år

Efter fem år som generalsekreterare för SVIV gör Örjan Berner slag i saken och lämnar posten. Han planerade att sluta för mer än ett år sedan men förmåddes att skjuta upp beslutet.

INTERVJU: AXEL ODELBERG

Det var 2003 som han efterträdde SVIVs dåvarande generalsekreterare Christer Jacobsson. Han hade då en mycket meriterande diplomatisk bana bakom sig med ambassadörsposter i Polen, Indien, Sovjet, Tyskland och Frankrike.

Under hans fem år i föreningens ledning har flera nya aktiviteter dragits igång. Vad är det viktigaste som hänt?

– Det viktigaste som hänt är nog hemsidan, men den är inte främst min insats utan i hög grad framdriven av styrelsens ordförande Ulf Dinkelspiel. Jag hade i och för sig tänkt att vi måste starta en hemsida men hade inte tillräckligt mycket insikt för att förstå vad som var mest väsentligt med en hemsida, nämligen interaktiviteten, säger han och framhåller den hävstångseffekt som hemsidan givit.

– SVIV är i någon mån en liten rådgivningsbyrå för utlandssvenskar men vi har, med 2-3 medarbetare på kansliet ytterligt begränsade resurser att upplysa och informera. Hemsidan har 25 000 registrerade användare och utgör på så vis en enastående stor informationscentral där svenskar runt om i världen kan utbyta råd, information, tips och synpunkter. Det revolutionerar onekligen föreningens roll.

En annan SVIV-nyhet som tillkommit under Örjan Berners tid är Utlandssvenskarnas parlament, ett forum för utlandssvenska intressen.

– Det var mitt eget initiativ. Idén fick jag från Finland där man haft en sådan institution länge. Poängen med det är att samla in viktiga synpunkter och intressefrågor och formulera en slutresolution med väl förankrade utlandssvenska önskemål och krav som SVIV kan driva gentemot statsmakten.

Parlamentet organiserades för första gången 2007 och betecknas av Örjan Berner som en stor framgång.

– Det resulterade i 40 resolutioner som vi har sammanställt och överlämnat till regeringen. Det är första gången som en

sådan gedigen och komprimerad sammanställning över utlandssvenska önskemål gjorts.

Till de konkreta frågor som han nämner är här den om förlorat svenskt medborgarskap och hur man ska få det åter. Den utreds för närvarande av regeringen. En annan fråga är passhanteringen – att den inte får bli för komplicerad i utlandet, och en tredje SINK-skattens storlek om man bor i ett annat land och betalar för och utnyttjar det landets sociala system.

När Örjan Berner tillträdde var en av hans tankar att mobilisera utlandssvenskarnas kunskaper och erfarenheter för att främja Sveriges intressen.

– Min erfarenhet efter många år utomlands var att utlandssvenskar ofta var kritiska mot hur Sverige styrdes men samtidigt starka patrioter. Därför blev temat för den konferens som anordnades i Båstad 2004 just vad utlandssvenskarna kan göra för Sverige. Vi har ytterligare försökt konkretisera vad som kan göras genom de konferenser vi haft om svenskarna i olika länder; Kina, Indien, Gulfstaterna och nu senast Latinamerika. Inom detta område finns det utrymme för många nya idéer, säger Örjan

Berner som på frågan om varför han slutar svarar:

– Fem år är en lång tid, kanske för lång. Det är dags för nytt folk med nya idéer. Dessutom har jag ett annat jobb som tar mycket tid; ett initiativ som Vattenfall startat där min uppgift är att rekrytera globala världsledande företag i en lobbyinsats för att främja kampen mot klimathotet. ■

Örjan Berner avtackas av SVIVs styrelseordförande Ulf Dinkelspiel.

Vision och tradition

Att bli kund i Banque Carnegie är att välja en exklusiv, oberoende privatbank med få kunder per portföljförvaltare.

Banque Carnegie kombinerar den lilla bankens närhet till kunden och de korta beslutsvägarna med Carnegiegruppens stora resurser vad gäller analys och värdepappershandel, främst på de nordiska marknaderna.

Besök gärna vår hemsida www.carnegie.lu och informera Dig om Banque Carnegies E-banking. Vi erbjuder också private bankingtjänster från Carnegies kontor i Genève (+41 22 316 65 65).

Kontakta Claes-Johan Geijer, VD, eller Anders Lindbergh (+352 40 40 30 274), så berättar vi mera.

BANQUE CARNEGIE LUXEMBOURG S.A.

5, PLACE DE LA GARE
PO BOX 1141 L-1011 LUXEMBOURG
TEL+352 40 40 30 1
www.carnegie.lu

**BANQUE
CARNEGIE
LUXEMBOURG**

Det är en fråga
om förtroende
och kompetens

**Du behöver inte
vara så ovanlig...**

... för att få en ovanligt bra rådgivning

En plats på listan över världens rikaste? Eller bara intresserad av att få förmögenheten att växa?

Du behöver inte vara ovanligt förmögen för att få glädje av en utsökt, personlig service. Hos oss kan Du komma i gång med ett mindre startbelopp än hos många andra internationella banker. Vår uppgift är att se till att Du får ett maximalt utbyte av Din förmögenhet – oavsett storlek.

Vi är en dansk bank med en oformell ton och vi ser fram till att träffa Dig. Vår huvudsak är den nära

relationen mellan Dig och Din personliga investeringsrådgivare. Målet är att skräddarsy den mest räntabla investeringsstrategin till precis Din profil. Upplev själv fördelarna vid personlig rådgivning.

Kontakta mig redan i dag:
Søren Skov Nielsen,
Tel. +41 (0)44 368 7358
skov@jyskebank.ch

JYSKE BANK (SCHWEIZ) • Private Banking • Wasserwerkstrasse 12 • Postfach • 8021 Zürich
tel. +41 (0)44 368 7373 • fax +41 (0)44 368 7379 • info@jyskebank.ch • www.jyskebank.ch

Jyske Bank (Schweiz) är ett dotterbolag till Jyske Bank A/S, danskt organisationsnr (CVR-nr) 17616617.
Tjänster och produkter kan inte erbjudas alla, t.ex. inte personer som bor i Danmark.

 JYSKE BANK
PRIVATE BANKING

FRÅGOR & SVAR

KERSTIN GUSTAFSSON

FINNS SVENSKT AVTAL MED SCHWEIZ?

Jag har bott och arbetat sedan 2002 i Genève, dessförinnan hela mitt liv i Sverige. Jag fyller 64 i år och har tänkt pensionera mig den 1 december i år. Har ansökt både om allmän pension och tjänstepension från Sverige. Hur blir det med skatt på min pension? Har Sverige något avtal med Schweiz? Har fått så många uppgifter, men vet inte vad som gäller.

Ja, Sverige har ett dubbelbeskattningsavtal med Schweiz, som innebär att pensioner som faller ut från Sverige, beskattas på följande sätt;

- den allmänna pensionen från Sverige får beskattas i både Sverige och i Schweiz. Avtalet är ett sk omvänt kreditavtal, vilket innebär att det är i Sverige man får yrka avräkning för den schweiziska skatten, dock högst 25% (SINK).
- tjänstepensioner och privata pensionsförsäkringar beskattas endast i Schweiz. Den som har varit anställd i offentlig tjänst, beskattas endast i Sverige (25%) för sina pensioner.

MÅSTE MIN FRU SKRIVA SIG I SVERIGE?

Vi är utskrivna från Sverige sedan 1983 och bor fortfarande i Malaysia. Vi har nu fått förändringar i vår arbetssituation och jag planerar att flytta tillbaka till Sverige 2009. Min hustru fortsätter att arbeta utomlands. Måste hon skriva in sig i Sverige eftersom jag flyttar tillbaka, eller kan hon fortsätta att vara skriven i Malaysia och skatta där?

Om din hustru fortsätter att bo och arbeta utomlands, ska hon inte skriva in sig i Sverige. I och med att du och barnen flyttar tillbaka får hon anknytning till Sverige i form av bostad, familj etc, vilket kan ge henne oinskränkt skattskyldighet i Sverige. Eftersom ni har varit bosatta utomlands så pass länge är det osäkert hur Skatteverket bedömer just ert fall. Även om hon bedöms som oinskränkt skattskyldig i Sverige, så kan hon istället åberopa den sk 6-månadersregeln, vilket innebär att skattemyn-

digheten avsäger sig beskattningsrätten på hennes inkomst av tjänst om hon; har ett anställningsavtal på minst 6 månader, betalar skatt i Malaysia och inte vistas i Sverige mer än 72 dgr per år.

När du skriver in dig hos Folkbokföringsmyndigheten i Sverige, kommer du med största säkerhet få frågan om din hustrus inskrivning. Det är nämligen så att makar skall vara bosatta på samma ort, om de tillbringar minst 1 dygn per vecka, 52 dagar per år på samma ort. Om du får frågan, måste du alltså informera Folkbokföringen att din hustru har kvar sin anställning och fortsätter att arbeta utomlands. Men beakta de 72 dagarna ovan!

FINNS SVENSKT AVTAL MED JERSEY?

Är på väg att återflytta till Sverige. Har bl a kapital på en av kanalöarna i den Engelska kanalen. Undrar om Sverige har något skatteavtal med Jersey?

Din fråga kommer väldigt lägligt. I slutet av oktober fick vi information från Finansdepartementet att ett nytt Skatteavtal har undertecknats med Gurnsey och Jersey. Detta innebär att svenska skattemyndigheter har möjligt att få skatteupplysningar från deras skattemyndigheter. "Avtalet är ett viktigt steg i regeringens strävan att bidra till en internationell finansiell ordning som grundas på transparens och effektivt informationsutbyte i skatteärenden" skriver Finansminister Anders Borg i ett pressmeddelande.

MÅSTE BOUPPTECKNING GÖRAS I SVERIGE?

Jag är en svensk medborgare, som har bott i Skottland sedan 1973, där jag är gift med en brittisk medborgare. Jag har nyligen blivit änka, har själv tillgångar i Sverige, i form av aktier, fonder etc. Nu undrar jag om bouppteckning måste göras i Sverige när jag dör, trots att den svenska arvsskatten är borttagen i Sverige.

När en svensk medborgare dör – oavsett var han/hon är bosatt och har tillgångar i

Sverige måste bouppteckning fortfarande göras i Sverige bl.a. för att kunna avsluta konton. Numera lämnas bouppteckningen in till Skatteverket i Sverige på särskild av Skatteverket utfärdad blankett, SKV 4600, utg.3.

Tidigare lämnades bouppteckningen till Tingsrätten.

HUR SKATTAS REAVINST I FRANKRIKE?

Jag är bosatt i Frankrike och undrar om villkoren för försäljning av fonder och aktier i svensk bank. Som utflyttad till Frankrike beskattas man i Frankrike för reavinsten och ej i Sverige. I Frankrike kan man tydligen sälja dessa skattefritt upp till ett visst belopp. Hur mycket kan man sälja för utan att betala reavinstskatt? Gäller summan på vinsten eller värdet av fonderna i säljögonblicket. Gäller det både aktiefonder och räntefonder. Om man kommer över denna gräns, måste man skatta för allt.

Den som är bosatt i Frankrike mer än 2 år är skattskyldig för sina reavinst på aktier endast i Frankrike enligt dubbelbeskattningsavtalet mellan Sverige/Frankrike. Fribeloppet för beskattning av aktier o aktiefonder i Frankrike uppgår 2008 till 25 000 Euro per år och hushåll. Räntefonder beskattas på samma sätt som aktiefonder. ■

Kerstin Gustafsson är Svensk i Världens expert och rådgivare i juridiska, ekonomiska och praktiska frågor som kan uppstå i samband med ut- och återflyttning till Sverige.

Du är välkommen att sända in dina frågor. Vi kan inte garantera svar, men lovar att ta upp så många frågor som möjligt. Observera att svaren på de frågor som kommer in till kansliet endast kan bli generella. Vid osäkerhet om vad som gäller i den egna situationen, återkom med privata frågor till Kerstin, kontakta jurist eller annan sakkunnig i Sverige eller utomlands.

Adressen till frågespalten är:
Svenskar i Världen, Frågor&Svar, Box 5501,
114 85 Stockholm eller
Kerstin Gustafsson, Utlandsbosättning AB
Tel +46 8 665 49 00. E-post kerstin@utlbos.se

Sveriges ansikte i

Mongoliet

I början av 1900-talet hade Sverige ett gott namn i Mongoliet genom missionären och handelsmannan Frans August Larson. Sedan segrade kommunismen och Sverige försvann från landets horisont. De sparsamma diplomatiska förbindelserna sköttes från Peking. Men nu har Sverige åter ett ansikte i Mongoliet, därtill en av landets främsta affärsmän och entreprenörer.

TEXT OCH FOTO:
AXEL ODELBERG

På Sukhbatartorget västra sida, nära södra änden, finns en byggnad i svulstig stilblandande postmodern arkitektur. Fasaden domineras av fyra vita kolonner som bär upp en stor fris. Detta hus existerade inte då jag senast besökte Ulanbator, liksom inte heller den svenskanknutna funktion som döljer sig bakom det stora bågformade fönstret i byggnadens mitt – nämligen Boldhyug, Sveriges honoräre generalkonsul i Mongoliet, den förste någonsin i detta avlägsna jätterike.

Det är tre år sedan Boldhyug utnämndes. Ingen har betytt mer för Sverige i Mongoliet än han, sedan hertig Larson – äventyraren missionären, bibelkolportören, hästuppfödaren, karavanföraren och handelsmannen Frans August Larson – tvangs lämna landet för gott 1925, på grund av Sovjetkommunismens hårdnande grepp om landet.

DEN KOMMUNISTISKA TIDEN varade i 70 år. Den tog slut med en stor studentdemonstration på Sukhbatartorget ett par månader efter att Berlinmuren fallit. Boldhyug, som vid den tiden studerade historia vid Humboldt-universitetet i Östberlin, var en av demonstranterna på Sukhbatartorget.

– I slutet av 1989 gjorde vi vår revolution, säger han och pekar ut genom fönstret mot torget.

Där ute står statyn av den kommunistiske revolutionshjälten från 1921, Sukhbatar. Han var egentligen inte kommunist utan bara en nationalist och dog under mystiska omständigheter,

sannolikt förgiftad av de sovjetiska kommissarierna.

Men sedan, när han inte kunde protestera, gjorde de sluga ryssarna honom till den röda revolutionens hjälte med staty och mausoleum på det stora torg i centrala Ulanbator som ännu bär hans namn. Fast förmodligen kommer det snart att döpas om och uppkallas efter den mongoliska nationens skapare och hjälte Djingis Khan.

– Jag kom hit från Tyskland. Det var vinter och kallt och politbyrån ville skicka stridsvagnar och soldater på oss. De var på väg att skapa en mongolisk Himmelska-fridens-torg-massaker. Bara en av politbyråns ledamöter var emot, generalsekreteraren Batmok. ”Gör som ni vill”, sa han till de andra, ”men jag skriver inte under ordern”. Jag skjuter inte på mitt folk. Vi demonstranter fick som vi ville, pass till alla, partifrihet, ny konstitution och 1990 ett nytt parlament.

UNDER SIN UPPVÄXT hann Boldhyug se en hel del av det socialistiska förtrycket. Hans pappa råkade i onåd på 80-talet. Han hade tidigt blivit medlem av kommunistpartiets centralkommitte och utnämnts till kulturminister på 70-talet. Men på 80-talet ökade Sovjets anspråk på inflytande över Mongoliet. Ryssarna gillade in kulturministerns hävdande av Mongoliets kultur och nationella egenart. De hade planer på att göra landet till en autonom republik inom Sovjetunionen och Boldhyugs far fick lämna regeringen.

Han började istället som forskare

*Boldhyug, Sveriges förste
konsul i Mongoliet.*

vid universitetet i Ulanbator. Han var en känd kulturpersonlighet och skrev artiklar där han manade mongolerna till stolthet över sitt kulturella arv. Det fick en av hans underställda på universitetet att ange honom som fiende till det kommunistiska partiet.

– **DOM KUNDE INTE AVRÄTTA** honom för han var känd och populär men han förbjöds att delta i möten och konferenser med utlänningar, säger Boldhyug som idag, förutom svensk honorär generalkonsul, är chef för, och tillsammans med sina syskon ägare till Mongoliets största bank Golomt, liksom det stora handels- och industrikonglomeratet Bodi International.

En mongolisk oligark sålunda; en av de som blivit rika på bortslumpandet av statliga tillgångar efter kommunismens fall, tänker jag men han hinner dementera innan jag formulerat frågan.

– Det finns cirka 20 stora företag i dagens Mongoliet. Arton av dem är oligarkföretag men vi startade från noll. Vi tog inget från staten. Vi startade med handel. Först exporterade vi lädervaror, sedan började vi importera datorer, sedan internetlösningar och sedan teknologi

”På den socialistiska tiden var det alla mongoliska ungdomars längtan att få se hela världen. Utlandet tedde sig som paradiset, fyllt av fina saker”

och idéer. 90 procent av alla innovationer i Mongoliet har kommit hit genom oss. Vi startade det första privata försäkringsbolaget. Vi introducerade de första kreditkortet och de första bankomaterna, säger Boldhyug med stolthet i rösten.

Han hör nu till Mongoliets rikaste män men säger att strävan efter pengar inte varit drivkraften utan en vilja att realisera pappas drömmar och visioner

Boldhyug tillsammans med kung Carl Gustaf och drottning Silvia under OS i Peking.

om det framtida Mongoliet; fritt och demokratiskt med ett friskt och välutbildat folk.

– Därför gör vi inte affärer med tobak och alkohol. Och vi skryter inte med vår rikedom. Vi är *doers* och vi har inte statliga pengar i ryggen. Våra finansiella kunder är 100 procent privata och vi ägnar oss inte åt riskfyllda affärer.

VI TALAR ENGELSKA tillsammans. Boldhyug talar den bästa engelska jag hört från någon mongol. Den är självlärd, i motsats till tyska som han fick lära sig som student i DDR och den ryska som han i likhet med alla utbildade personer med rötter i det gamla Sovjetimperiet naturligtvis talar.

– På den socialistiska tiden, berättar han, var det alla mongoliska ungdomars längtan att få se hela världen. Vi hade ju inga pass och kunde inte fara någonstans. Utlandet tedde sig som paradiset, fyllt av fina saker. Alla ville bli något som gav möjlighet till utlandsvistelse och de enda som säkert fick den möjligheten var diplomater. Jag hade vänner vars föräldrar var diplomater och var oerhört avundsjuk på dem. Jag drömde om att bli diplomat.

DEN FÖRSTA UTLANDSMÖJLIGHET som öppnade sig för Boldhyug var att studera historia i DDR. Han grep den utan att tveka och började läsa tyska. Det valet blev bestämmande för allt som sedan hände. Han var med vid muren då den föll i Berlin på hösten 1989 vilket ledde till diktaturens fall i Mongoliet några månader senare, vilket öppnade för den affärsverksamhet han började bygga några år senare tillsammans med sina syskon.

– Vi etablerade vårt företag 1993 och använde oss av våra tyska förbindelser. Jag var fortfarande kvar i Tyskland vid den tiden och arbetade med en doktorsavhandling men gav upp för att ägna mig åt affärerna.

De började importera tyska Siemensdatorer till Mongoliet. Köpare var de stora företagen och olika statliga myndigheter. Verksamheten växte så att de till slut tog in fyllda containrar med datorer.

– Till slut sa min bror, som var den pådrivande: låt oss inte arbeta för pengar utan låt pengarna arbeta för oss. Då började vi etablera vår bank.

Det låter enkelt när han säger det men det var en mödosam process att få ihop

Golomt Banks och svenska honorärkonsulatets postmoderna hus i centrala Ulanbator.

”Jag började arbeta för Sverige och efter 2,5 år blev jag erbjuden att bli inte bara honorärkonsul utan till och med honorär generalkonsul”

Boldhyug med Dalai Lama, de mongoliska buddisternas religiösa överhuvud.

tillräckligt med kapital för att komma igång. Återigen blev det tyska kontaktnätet avgörande för framgången.

– Jag gick runt till alla tyska banker. De bara skrattade åt mig och frågade var Mongoliet låg. Men vi hade en plan och en strategi. Genom tyska vänner köpte vi ett hus för att kunna visa upp ett representationskontor i Tyskland. Det ökade vår trovärdighet och jag gick till bankerna igen och till slut fick vi, via kontakter med DDRs förre riksbankschef

och en Mongolietintresserad bankchef på Commerzbank, en kredit på två miljoner tyska mark över två år till nio procents ränta utan säkerhet.

MED KREDITEN SÄKRAD återvände Boldhyug till Mongoliet och öppnade Golomt bank som lånade ut pengar mot skyhögt ränta till landsmän som snabbt for till Kina där de köpte varor som de sedan lika snabbt sålde i Ryssland.

– Det var mongolernas främsta affärsverksamhet på den tiden och vi finansierade. Vi fick också spare och kunde betala tillbaka varje pfennig till Commerzbank inom ett år. Då fick vi en ny kredit på 11 miljoner mark och den har vi än.

Idag omsätter Golomt Bank 800 miljoner dollar, är störst i Mongoliet och blev den första internetbanken i landet. Företagskonglomeratet omfattar idag utöver den ursprungliga import- och exportverksamheten också bland annat försäkring, leasing, småkrediter och husbyggnad. Omsättningen ligger nu på 900 miljoner dollar per år.

I dessa imponerande siffror finns dock ingen antydning om hur han fick sin dröm från tonåren och den kommunistiska tiden uppfyllt om att bli diplomat. Utom förstås att siffrorna avslöjar en entreprenörsanda och förmåga att se möjligheter och ta vara på chanser utöver det vanliga.

Så hur gick det till? Hur blev han svensk honorär generalkonsul?

Boldhyug ler.

– För sex år sedan, säger han, blev en av mina vänner utrikesminister. Jag berättade för honom att jag hade drömt om att bli diplomat när jag var liten. Han föreslog då att jag som affärsman skulle bli mongolisk honorärkonsul för något land. Eftersom jag talar tyska tyckte han att Österrike var ett bra alternativ. De fick mitt namn, kollade upp mig under ett par år och förklarade sedan att de gärna vill ha mig. Jag var mycket lycklig.

EMELLERTID KOM NÅGOT emellen. Boldhyug blev inte österrikisk konsul.

– En vän som är parlamentsledamot kom till mig och sa att han också väldigt gärna ville bli Österrikes generalkonsul. Han frågade om jag skulle kunna tänka mig att överlåta posten på honom. Jag tänkte länge innan jag sa ja. Fast sedan lät han sin fru ta jobbet istället.

Boldhyug tänkte att han för evigt hade missat chansen att bli konsul men hans vän utrikesministern lovade att undersöka om det fanns något annat tänkbart land som sökte en mongolisk honorärkonsul. Efter en tid kom han åter med beskedet att Sverige, i samband med ett besök av statsminister Göran Persson i Ulanbator, framfört önskemål om en honorärkonsul i Mongoliet.

Öga för värdepapper

Vi är en familjeägd investmentbank med över 100 års erfarenhet. Vårt mål är att leverera branschens skarpaste analys. Med den skapar vi största möjliga framgångar för våra kunder. Öhman är experten som experterna väljer när de bevakar viktiga nordiska aktier och behöver en investmentbank med de rätta globala kontakterna. Framgångsrik analys har givit oss högt förtroende bland kunder och rankingbolag. Vi erbjuder tjänster för nordisk aktiehandel och räntebärande instrument samt rådgivning inom corporate finance och structured finance. Högkvalitativa finansiella produkter är vår signatur.

Öhman

STOCKHOLM
Tfn: +46 8 402 50 00 www.ohman.se
MALMÖ
Tfn: +46 40 750 20 www.ohman.se
HELSINKI
Tfn: +358 988 66 60 00 www.ohman.se
LUXEMBOURG
Tfn: +352 26 73 73 www.ohman.se
NEW YORK
Tfn: +1 212 829 42 00 www.nordic-partners.com

– Men jag talar inte svenska, invände jag. Det behövs inte sa min vän utrikesministern. Alla svenskar talar engelska. Det viktiga är att du gör jobbet åt dem här. OK, sa jag och så kom en delegation från svenska UD hit. Jag började arbeta för Sverige och efter 2,5 år blev jag erbjuden att bli inte bara honorärkonsul utan till och med honorär generalkonsul vilket jag har varit nu i ett par år.

Som svensk konsul ägnar sig Boldhyug åt att på olika sätt promovera Sveriges namn i Mongoliet och ta tillvara svenska intressen

– Jag gör reklam för Sverige, jag har initierat en översättning av Johan Norbergs marknadsekonomiska budskap till mongoliska, jag försöker intressera svenska företag för att investera här, jag assisterar svenska poliser som kommer hit med utvisade mongoler, jag hjälper svenskar som blivit av med sitt pass, jag har bidragit till att pjäsen Mio min mio spelats här med mongoliska barn i rollerna osv.

BOLDHYUG ÄR INTE BARA en mycket sympatisk och tillmötesgående person, han sitter också på alla förbindelser och resurser som behövs för att omsätta denna vilja att bistå och hjälpa svenskar, i konkreta resultat. När jag berättar att jag vill besöka en plats på gränsen mellan Kina och Mongoliet som är förbjudet militärt område; en

Boldhyug och Sveriges tidigare Pekingambassadör Börje Ljunggren.

plats dit jag tänkt förlägga en del av handlingen i en kommande roman, säger han utan omsvep:

– Det kan jag ordna. Min bror är försvarsminister.

Lustigt nog finns det också en förbindelse mellan Boldhyug och hans föregångare som Sveriges främste talesman i Mongoliet hertig Frans August Larson. Till hans goda vänner hör nämligen Larsons amerikanske dotterdotter Eric Bohren från San Fransisco, som nu arbetar med uranprospektering i det land där hans äventyrlige mormorsfar för 90 år sedan adlades till hertig. ■

Svenskar byggde detta hus

Utmed en av Ulanbators brusande boulevarder ligger en äldre grå och vitmålad byggnad vars utseende tydligt avviker från de ryska och sibiriska byggnadsstilar som i övrigt präglar hus i den mongoliska huvudstaden, resta före 1990. Den påminner mest om svenska offentliga byggnader typ regemente och lasarett, från decennierna kring förrförra sekelskiftet. Och det är inte så märkligt eftersom den byggdes av 21 svenska byggnadsarbetare under ledning av en svensk byggnadsingenjör.

De anlände till Urga, som staden hette på den tiden, den 30 maj 1901. Färden hade börjat med båt över Östersjön och fortsatte med den då nybyggda transsibiriska järnvägen till Verchneudinsk vid Bajkalsjön – dagens Ulan Ude – och därifrån med häst och vagn till Urga. Byggherre var en av den tidens stora ekonomiska maktfaktorer i regionen; Rysk-kinesiska banken. Idag inrymmer huset en kvinnoklinik men det byggdes ursprungligen som Rysk-kinesiska bankens regionala högkvarter.

De svenska byggjobbarna hystes in i två nyuppförda baracker. Under den ena fanns det en rejäl iskällare med ett stort förråd kall öl eftersom svenska byggjobbarna på den tiden ansåg obegränsad tillgång på denna dryck, som en oförytterlig rättighet och sittstreckade om de inte fick sin pilsner.

Ölet kom från Ryssland och fraktades en gång i veckan på kameler till Urga. Även byggmaterialet hämtades från Ryssland eftersom det varken fanns virke, kalk eller cement på plats. Huset byggdes i tegel och tegelslagningsma-

Rysk-kinesiska bankens hus i Urga byggt av svenska arbetare 1901.

skinerna hade hämtats från ett företag i Svedala. De sköttes av en mongolisk arbetsstyrka under ledning av en svensk tegelmästare som hette Jönsson. ”För att vara mongoler är dom inte så dumma”, sa Jönsson.

När grunden hade lagts kom den rysk-ortodoxa kyrkans patriark och välsignade bygget. I spetsen för en samling prelater och andra ryssar vandrade patriarken tre varv runt bygget. Därefter gick svenskarna ett varv runt grunden bakom en dragospelare.

Slutligen murades en blylåda in i en nisch i huvudingångens översta trappsteg. Lådan innehöll en skrift med namnet på alla svenskar som deltog i bygget, en bunt ryska och svenska sedlar samt ryska och svenska mynt. Tanken var att underlätta för framtida arkeologer. För allt vad som är känt finns blylådan alltså inmurad i trappsteget. ●

Här görs Nordens grundligaste

Executive Health heter en nyöppnad klinik på Blasieholmen i Stockholm. Där utförs Nordens grundligaste hälsoundersökning, och dyraste. Kliniken har specialiserat sig på tidig upptäckt av allvarliga sjukdomar, så kallad "early detection screening".

AV AMELIE E CARDELL

● – Ju tidigare man kan ingripa i ett sjukdomsförlopp, desto bättre är chansen för ett framgångsrikt behandlingsresultat, förklarar Ulf Lillkrona, verksamhetschef på Executive Health, docent, överläkare och tidigare klinikchef på Danderyds sjukhus.

Redan innan första besöket lämnas ett ifyllt frågeformulär som handlar om ärftliga sjukdomar, den egna sjukdomshistorien samt aktuella besvär. Skriver in sig gör man på tom mage och betalar 29 500 kronor. Installerar sig i eget, nyrenoverat rum med internetansluten dator och levande ljus. Tofflor och morgonrock på sängen. Nu väntar fem timmars noggrann avbockning av allt från diabetes till stroke och tjocktarmscancer.

FAKTA:

● **Executive Health**, som öppnade i mitten på augusti erbjuder ett avancerat screeningprogram mot allvarliga sjukdomar. Syftet är också att arbeta förebyggande genom att fastställa varje individs särskilda riskfaktorer.

Kliniken testar för följande sjukdomar:

Cancer: sju av de vanligaste cancerformerna: (tjocktarmscancer, njurcancer, lungcancer, hudcancer, bröstcancer, prostatacancer, hjärntumör)

Hjärtinfarkt: (kärlförändringar i hjärtats kranskärl)

MEN FÖRST ETT UTFÖRLIGT, timslångt läkarsamtal. Tills man är nöjd och inte har några funderingar kvar. Fortsätter med att sköterskorna tar ett flertal blodprov. Nästa station är nerför trappan förbi en porlande vattenbrunn. Var så god och ligg. Sakta glider britsen in i det runda hålet på den gigantiska, ultramoderna magnetresonanskameran. Dags för detaljerade undersökningar av bland annat hjärtat, artärerna, buken och hjärnan. Till skillnad från röntgen innebär den så kallade MR-tekniken att man inte utsätts för skadlig strålning.

– Ett överlägset hjälpmedel, inte minst när det gäller att upptäcka förstadium till cancer i tjocktarmen säger Ulf Lillkrona. Magnetkameran har 90-95 procents känslighet, att jämföra med cirka 50-60 procent vid en vanlig screening med blod-

test på avföringen, enligt vetenskapliga studier.

– En stor andel av de som dör i olika former av cancer skulle ha kunnat räddas om man hade upptäckt sjukdomen i tid, fortsätter han. Många framstående onkologer är övertygade om att de stora vinsterna i cancerkampen framöver inte kommer att göras genom behandling utan genom prevention, dvs tidig upptäckt.

Upp för trappan igen. Mat för den som önskar och sedan ännu mer avancerad teknologi. Nu för att mäta lungfunktionen. Efter varje utandning ritas nya grafer i ett datorprogram. Samma sak när hjärtat kontrolleras genom

hälsokoll

*Docent Ulf Lillcrons,
verksamhetschef på Eecutive
Healthcare och en av klinikens
grundare, demonstrerar
magnetrontgenkameran.*

*tv. Katarina Fredriksson visar med hjälp
av en sax på det starka magnetfält
som omger magnetrontgenkameran.*

Birgitta Reiner vid en ultraljudsapparat för kontroll av hjärta och blodkärl.

Ett av klinikens patientrum.

>> vilo- och arbets-EKG på träningscykel. Till sist gör sköterskorna undersökning med ultraljudsgivare av halskärl och hjärta. Och vips fylls skärmen med nya, viktiga data.

VID DET HÄR LAGET HAR Lars-Erik Strandberg, kardiolog på Esecutive Health, överläkare och tidigare klinikchef på Norrtälje sjukhus, all den information han behöver för att identifiera varje individs riskfaktorer för hjärt- och kärlsjukdom. För att så småningom kunna skraddarsy ett förebyggande program.

– Det är inte ovanligt att jag upptäcker större eller mindre kärlförändringar utan att patienten har känt några symptom. Genom att sätta in behandling i god tid kan vi undvika hjärtinfarkt och minska antalet för tidiga dödsfall. Svårare fall remitteras direkt till specialistsjukhus för operation eller vidare utredning, säger han.

Erfarenheter från andra kliniker som gör motsvarande undersökningar visar att runt 4 procent av de undersökta diagnostiseras med en potentiellt, livshotande sjukdom. Ytterligare 25-30 procent har någon annan tidigare okänd åkomma som behöver behandling, t.ex. höga blodfetter eller sockersjuka.

ENLIGT STATISTIKEN DÖR EN av fyra svenskar i cancer, en tredjedel i hjärtinfarkt och 15-30 procent får permanenta skador efter en stroke. Därtill har tiotusentals svenskar diabetes eller förhöjda blodfetter utan att veta om det.

– Vi screenar bara för sjukdomar som går att bota, därmed inte sagt att det går att testa sig för allt. Men i takt med att forskningen upptäcker nya rön

om förstadium till olika sjukdomar kommer screeningen att växa, säger Ulf Lillkrona.

– Jag är övertygad om att konceptet med tidig upptäckt är en framtidsbransch. Att landstinget åtminstone kommer erbjuda delar av vår verksamhet inom 10-15 år. Både för att folket kommer att kräva det och för att det blir samhällsekonomiskt lönsamt, tillägger han.

Klinikens huvudsakliga målgrupp är män och kvinnor över 50 år. Särskilt intressant är undersökningen för de som har en ärftlig benägenhet för cancer eller hjärt/kärlrelaterade sjukdomar, skriver Executive Health i sin broschyr. Samma sak gäller för rökare samt för personer som lever osunt och stressigt i största allmänhet. Passar förstås även de som bara vill stilla sin oro.

I PRISET INGÅR EN rekordgrundlig hälsokontroll, inklusive uppföljningsbesök och eventuell behandling i ett år. Samma kostnad som för ett paket cigaretter om dagen i två år, påpekar Lars-Erik Strandberg. För den som är över 50 år och utan särskilda riskfaktorer rekommenderas att göra en undersökning vart fjärde år, med förbehåll att vissa sjukdomar kan sprida sig väldigt snabbt.

– Vi vänder oss till såväl privatpersoner som företag. Prislappen gör det naturligtvis inte möjligt för alla i nuläget. Men vi blir som en pilotverksamhet och

förhoppningsvis följer snart den offentliga vården efter, säger han.

Så har utvecklingen sett ut i andra länder. Även försäkringsbolagen har enligt Ulf Lillkrona visat intresse för Executive Health.

– Det skulle inte förvåna mig om man inom en snar framtid kan få sänkt sjuk- och livförsäkring efter att ha genomgått en early detection screening. Det vore faktiskt högst rimligt. ●

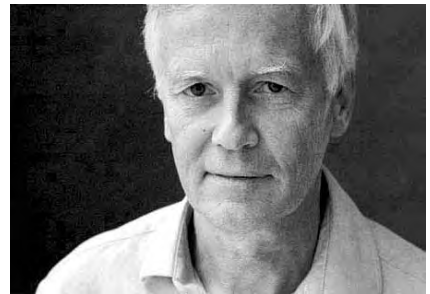
AMAZING SWEDEN

är ett svenskt smörgåsbord i bokformat och unik i sitt slag. Boken är en svallande kärleksförklaring till landet uppe i norr med bedövande vackra bilder. Amazing Sweden levereras över hela världen.

**SPECIALPRIS
TILL SVIV-MEDLEMMAR!**

Beställ på: www.amazingsweden.com/sviv

Skit utan stake

Precis som vi människor med tiden blir svagare tappar också orden kraft. Det som en gång var ett spänstigt och uppkäftigt ord tillbringas snart sin tid på en parkbänk och ingen som går förbi blir längre upprörd, hur det än väsnas.

Chock är en sådan gammal skröplig bänknötare. Nyligen, när väderprognosen sa att det kunde bli nollgradigt eller kanske en minusgrad i Stockholm, förmedlades denna nyhet till oss av Expressen med löpsedelsformuleringen **KÖLDCHOCK i helgen**. En chock är en allvarlig sak, men ingen kan ta denna så kallade chock på allvar.

*

Om vi ändå, i rent illustrationssyfte, leker med tanken att ordet har kvar sin gamla, dramatiska betydelse av ett specifikt medicinskt tillstånd uppstår följande scen till helgen:

En man på Kungsholmen går ut ur sitt hus på lördagsmorgonen. På gatan möts han av ett litet vinterbett i luften (minus 1 grad). Han får en **KÖLDCHOCK**. Han bleknar och blir kallsvettig. Samtidigt som han, trots hastigt påkommen muntorka lyckas stöna ”ka-ka-kallt” fylls han av rastlöshet, oro och ångest.

Han får perifer cyanos (ja, det står så i Läkemedelsbokens kapitel om chock), och svag, snabb puls. Benen viker sig och blodtrycket sjunker – mer än temperaturen får man förmoda – liksom urinproduktionen. Och den sviktande cirkulationen i den arme mannens kropp stör hans cellmetabolism.

Och sedan – håll i er! – frisätts endogena katekolaminer ... nej, detta börjar bli lika obegripligt som skrämmande. Vilken tur att när Expressen skriver **CHOCK** så menas inte chock utan snarare något litet hoppсан, en viss förändring i vädret

eller av skatterna som kan ge ett bra samtalsämne till fikat på jobbet. Och det vet vi löpsedelsläsare. Vi förstår att översätta **KÖLDCHOCK** till köldhoppсан med fikapotentia. Ordet chock har således blivit gammalt och förlorat sin potens.

*

Skit är det inte mycket stake i heller nuförtiden. Tämmligen ovårdat är det förvisso, men det har ändå tappat det mesta av sin skandaliserande odör och blivit mer av ett talspråkligt förstärkningsord som helt enkelt betyder mycket, som i skitläckert och skittrevligt. Förstärkningen accepteras till och med i min tidning, SvD, där vi ändå vinnlägger oss om ett vårdat (men ledigt) språk. Prefixet är inte vanligt i SvD, men heller inte förbjudet. Och vi har slutat med hyckleriet att skriva ”sk:t”.

För några decennier sedan fick man inte kalla militärtjänsten för lumpen annat än i grabbiga grabbars gäng. Begreppet lumpen, som ju syftar på starkt slitna och hängiga kläder, ansågs vanhedrande för vårt fina försvar och att skriva det i SvD var inte till att tänka på. Idag annonserar Pliktverket med det feta rubrikordet **LUMPEN**, och använder ofta ordet på sin hemsida. Det har helt tappat sin polemiska laddning.

*

Prata är ett annat exempel på valörförskjutning. Förr var det bara barn och oseriösa vuxna som pratade: ”så du pratar!”. Riktiga vuxna talade, eller hävdade, eller genmålde osv. Numera kan vi läsa att självaste statsministern pratar om skattereformen inför sin riksdagsgrupp utan att många reagerar – annat än möjligen på skattereformen. Prata sitter på oförliga bänken med chocken, skiten och lumpen.

Lars Ryding är kvalitetsredaktör på Svenska Dagbladet.

Heimerson ja Sverige i Ar

Staffan Heimerson jagar svenskheten i Amerika. Hans kvinnliga resällskap jagar moster Ebbas kusin. Båda finner vad de söker... på samma ställe.

AV STAFFAN HEIMERSON
FOTO: MARIANNE PIHL

Det var på andra dagen under en tredagars bilfärd över prärien – från Denver vid Klippiga bergens fot till Minneapolis vid Mississippis stränder – som min kvinnliga reskamrat sa:

”Tänk om vi, när vi ändå är här, kunde hitta Moster Ebbas kusin. Hon måste vara hundra år nånting ...”. Det som på Interstate 80 väckt hennes blågula släktkärlek var texten på en vägvisare vid Exit 211: Gothenburg.

En svenskbygd i det plattaste av platta landskap. En ocean av fält med sojabönor och majs och spannmålssilon som stolt och stiltigt reser sig mot den blåklintsblå himlen.

”Kusinen får vänta”, sa jag. ”Först ska vi se om det över huvud taget finns några spår av svenskhet kvar efter 1800-talets stora utvandring.”

Gothenburg gav inte svaret. Staden grundades visserligen 1882 av den då 41-årige baptistpredikanten Olof Bergström och många svenskar har verkat här men spår av dem fann vi i stort sett bara på Gothenburgs museum.

En dag senare körde vi in i Minnesota. Nio mil väster om Minneapolis fann jag Stockholm. Skulle jag här finna den svenskhet jag sökte? Men nej, ingen av samhällets 805 invånare hade ett ord svenska i sin minnesbank.

Stockholm är en intetsägande ort i ett platt, skogrikt landskap utan vare sig en lanthandel, bensinmack eller kafé. Enda aktiviteten fanns i kyrkans sakristia med en prästlängd på väggen som angav att högmässan fram till 1913 förrättats på svenska. Två medelålders damer deltog nu i bibelstudier.

”Är texten på denna bonad möjligen svensk”, frågade en av dem.

Bonaden var gammal och blekt, korsstygnen noggrant utförda. Jag kände mig som en arkeolog inför Rosettastens hieroglyfer. I frakturstil stod det: ”Första budet: Du skall inga andra gudar hava jemte mig.”

Rakt över vägen från kyrkan pågick en *yardsale*. Var det, frågade jag mig lite sensationslystet, en svenskättling som råkat på obestånd?

”*Not at all*”, svarade den slitne, tandlöse mannen med hippiefrisyr. ”Mina förfäder kom från Polen. Tror jag. Kanske.”

* * *

Det var lätt att konstatera, att den amerikanska smältdegeln är just detta – en smältdegel. De gamla rötterna tynar bort. Första generationens barn fö r b j u d s av sina föräldrar att tala mammas och pappas språk för att snabbare lära sig engelska och bli riktiga amerikaner.

När jag slutligen kom till den verkliga svenskbygden, dokumenterad och besungen av Vilhelm Moberg i *Utvand-*

rarsviten, bekräftades smältdegeln än en gång.

Chisago – av det indianska uttrycket *Ki Chi Saga* som betyder ”ljuva, vackra vattendrag” – är namnet på kommunen. Det anger sig på en skylt att vara vänort med Algutsboda. En Vilhelm Moberg i jätteformat står staty i parken. Skulptören låter Mobergs händer vila på den cykel han använde, då han 1947-48 flyttat hit med hela sin familj och reste runt i svenskbygderna för att få källmaterial.

* * *

Chisagos huvudort heter Lindstrom, uppkallad efter Daniel Lindström – en annan invandrare från Hassela i Hälsingland – och har Tingsryd som vänort. I det mest trafikerade korset finns en skulptur som föreställer romanernas Karl-Oskar och Kristina. Karl-Oskar tittar framåt med förhoppning. Men Kristina vrider huvudet bakåt – mot minnen från hemlandet.

Några kilometer österut längs Highway 8, på gränsen till delstaten Wisconsin, ligger Taylor's Falls och även Shafer, som har Nöbbele, i småländska Varend, som vänort och är uppkallad efter en Jacob Schäfer, sannolikt en svenskjudisk invandrare. Han blev framgångsrik potatisodlare.

Mycket svenskt. Men efter några dagar på platsen känner jag, att svenskheten både är påträngande och fejkad. Den vidmakthålls med skyltar i blågult. Men det hörs inte psalmsång på svenska under någon av söndagens två högmässor (den första för dem som har brättom till golfbanan, den andra för de morgontrötta).

Det finns i Lindstrom ett Dalles House

gar merika

Motel som drivs av familjen Peterson och skatterådgivaren heter Lindgren & Associates. Och det finns ett Swedish Inn. Men den söta flickan som bär fram smörgåsen med köttbullar är tyskätling och heter Gretchen.

I trädgårdar står valplakat: "Vote Gutsafson." Men ingen i femte-sjätte-sjunde generationen vidmakthåller ett ord svenska. Allt det blågula, alla dessa statyer och monument är till för att ge området särprägel och göra det attraktivt för turister. Tio mil längre norrut såg jag detta in extremis:

Staden heter Mora och i detta Mora finns världens största dalahäst. Varje år reses bredvid den åtta meter höga dalahästen en midsommarstång. Där finns också en väldig Moraklocka. Den står mitt emot Vasaloppets högkvarter. Det årliga Vasaloppet lockar deltagare från hela världen. När åkarna närmar sig målet passerar de en tolv meter hög klockstapel och pustar sedan ut vid en staty föreställande Mora-Nisse och en annan staty föreställande en kranskulla.

Too much? Nja. I smältdegeln Amerika försöker många befolkningsgrupper hålla sitt ursprung levande – om inte annat så för tjäna en *buck*.

Den som dag efter dag i Lindstrom och kommunens andra samhällen letar efter svenskhet blir en dag kappsprungen av borgmästaren. Han heter – naturligtvis – Keith Carlson och hade vid ryktet om

Staty av Vilhelm Moberg med den cykel han använde, då han for runt i Amerikas svenskbygder på jakt efter källmaterial till Utvandrarsviten.

Skulptur av Utvandrarsvitens romanfigurer Karl-Oskar och Kristina i Lindstrom, Minnesota.

Borgmästare Keith Carlson i Lindstrom.

vår närvaro i bygden brutit söndagens golfparti för att i shorts och pikétröja störta till sitt stadshus. Där höll nämligen jag, assisterad av en hjälpsam kvinna, på att gräva i stadsarkivet.

Carlsons företrädare som borgmästare hette Roger Lindgren.

”I politiken har härkomsten betydelse”, sa Carlson och visade mig lokaltidningen South County Epitaph, som skrivit:

”Carl Flug som i kampen om en plats i kommunfullmäktige försökt besegra Bob Gustafson hade av det gamla gardet på Poik’s Frisersalong fått rådet: ’Försök inte. Med ett efternamn som Flug klarar du i den här kommunen inte ens att väljas till hundfångare. Ändra ditt namn till Flugson eller Flugberg så har du en chans.’”

* * *

Borgmästare Carlson tog etniciteten skämtsamt och sa: ”Det är inte riktigt sant. Vi har namnen Montzka och Reuter och Walker i fullmäktige...”

”Berätta nu”, fortsatte han, ”har ni sett allt?”

Det var då mitt kvinnliga resällskap tittade på mig och sa:

”Är vi klara med jobbet eller ...?”

Jag nickade jakande.

”Vad kul! Då kan vi börja leta efter Moster Ebbas kusin.”

Hon tog fram en lapp med en adress och visade den för borgmästare Carlson: ”Hazel Swenson, 30900 Belair Drive, apt 3, Lindstrom.”

”Är det en riktig adress, jag menar med så många siffror?”, frågade hon.

”Javisst. Jag vet precis var det ligger.”

”Men, det är lika bra att jag genast berättar – adressen är 37 år gammal. Min moster,

som bor i Limhamn, fick den, när hennes kusin Hazel 1971 gjorde en resa till Sverige. Sedan dess har de inte varit i kontakt. Min moster fyller 102 i januari och kusinerna var ganska jämnåriga. Jag menar, chansen att Hazel lever är inte särskilt stor. Mayor, jag vill inte att ni tar av er dyrbara tid.”

”Vi åker förbi.”

* * *

Belair Drive låg ett kvarter in från Highway 8. Vid rätt nummer vevade Borgmästaren ner sidorutan och ropade till en man som snickrade på sin balkong: ”Clark, vet du om Hazel är hemma?”

”Hazel? Menar du Hazel Swenson? Det är många år sedan hon flyttade härifrån. Hon fick en lägenhet i det nya äldreboendet nere vid sjön.”

”Vi kör dit”, sa borgmästaren.

På 282nd Street nummer 10600 ligger Chisago Citys pensionärlägenheter. Vi sökte med ögonen över namnskytarna.

”There she is!”, utropade borgmästaren.

Minsann! På första våningen Mrs H Swenson.

Vi knackade på. En silverhårig kvinna – mager men spänstig och med samma stora örsnibbar som Moster Ebba – öppnade. Det var Hazel och hon var 96 år gammal och hade fyra barn, 14 barnbarn, 30 barnbarnsbarn och fyra barnbarnsbarnbarn.

Hazel hade fötts i Amerika, dit hennes pappa Salomon Johansson 1886 utvandrat från Torp i Småland. Hazel berättade att hennes storasyskon hade order att bara tala engelska.

”Men jag var ett sladdbarn och gick hemma och höll mor i kjolen. Då hörde jag henne och pappa prata sinsemellan – och på det viset lärde jag mig svenska. Det kan jag fortfarande.”

En jättelik moraklocka och världens största dalahäst finns i Mora, Minnesota.

Hon hade nu inte pratat svenska sedan besöket hos Moster Ebba 1971. Men hon kom snabbt in i det, när vi nu satt hos henne. Det var svenska modell 1910. Den klingade ålderdomligt och vackert.

Så fick vi slutligen höra några ord svenska i svenskbygderna. ■

Staty av en kranskulla och av Mora-Nisse i Mora, Minnesota.

Stockholm International School

Primary, Middle and Senior divisions

International curriculum (including IB Diploma)

English speaking environment.
55+ nationalities

Accredited with the Council of International Schools and the Middle States Association

Telephone +46 8 412 40 00

Email: admin@intsch.se

www.intsch.se

Bara för dig som bor utomlands!

Läs eDN i ett helt år för endast 1700 kr.

Hela DN digitalt: eDN varje morgon i din mailbox, klicka och läs hela tidningen.

Alla artiklar, reportage och annonser, precis som i papperstidningen.

Lätt-bläddrad!

Alla bilagor, även På Stan, DN Bostad, DN Motor, DN Söndag, Din Ekonomi m fl.

Lättläst! Klicka och läs.

DN.

Så här enkelt beställer du eDN:
Fyll i dina uppgifter på www.dn.se/svivedn

CECILIA GUNNE

Utvidgad svensk aktiebeskattning

Aven om Sverige inte ligger i händelsernas centrum påverkas vi av den globala finanskrisen. Människor har gjort stora förluster på sina värdepappersportföljer, många har sålt frivilligt, andra har tvingats sälja på grund av belåning där säkerheterna har krympt i värde.

Även utlandsbosatta svenskar omfattas ibland av kapitalvinstbeskattning i Sverige. För den som är berörd av svensk beskattning är det dags att se över transaktionerna – efter nyår kan det vara för sent. Med utlandsbosatta menar jag den som bor utomlands och saknar väsentlig anknytning till Sverige och därför är ”begränsat skattskyldig” här.

Jag vill påminna om att den som har flyttat från Sverige för mindre än 10 år sedan i vissa fall ska deklarerat kapitalvinster (realisationsvinster) inte bara på svenska aktier, utan numera även på **utländska** aktier. Det gäller dock bara utländska aktier som är inköpta under tiden du var bosatt i Sverige eller utlandsbosatt men **obegränsat** skattskyldig här.

Enligt vissa dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och andra länder är tioårsregeln avkortad till färre år – ibland till och med till noll. För Frankrike är det t ex två år och Spanien och Schweiz noll år och för USA är det 10 år.

Det är nytt för i år att man som utlandsbosatt överhuvudtaget beskattas i Sverige för vinster på **utländska** aktier. Skyldigheten att deklarerat sådana vinster i Sverige gäller försäljningar från och med den 1 januari 2008. Här är en sammanfattning av vad som gäller:

Värdepapper som beskattas i Sverige för den som flyttat härifrån

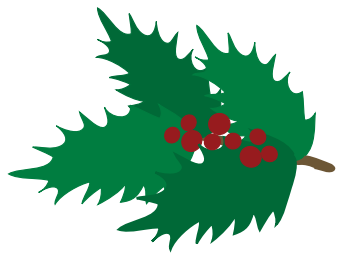
	Svenska aktier, konvertibler och optioner och andra delägarätter utgivna av svenska bolag	Utländska aktier, konvertibler och optioner andra delägarätter utgivna av utländska bolag	Svenska och utländska värdepappersfonder
Fram till tio år eller den kortare tid som gäller enligt dubbelbeskattningsavtal	Ja	Ja, men bara om de förvärvats under tid då du var bosatt i Sverige	Nej
Efter tio hela kalenderårs bosättning i utlandet (eller den kortare tid som anges i dubbelbeskattningsavtal)	Nej	Nej	Nej

Om du har sålt aktier som ska deklarerats i Sverige med förlust blir det förstås ingen skatt här. Det kan däremot vara bra att se efter om du vill sälja lagom mycket aktier som gått med vinst, som kan kvittas bort av förlusten så att inte denna vinst beskattas i Sverige när de säljs ett senare år. Samtidigt måste du förstås tänka på att det kan bli skatt även i det land där du bor och att vinster och förluster ofta beräknas på ett annat sätt än i Sverige.

Förluster som ska tas upp i Sverige och som inte kan dras av mot vinster, kan du ändå ha viss nytta av genom så kallad skattereduktion om du betalar andra skatter i Sverige. Det blir dock inte lika bra avdragsvärde som vid kvittning mot vinster och ännu sämre effekt om förlusterna är stora. För det första ska alla aktieförluster som inte kan kvittas mot aktierelaterade vinster minskas till 70 procent – det blir t ex bara kvar 140 000 kronor i avdrag om du har en sådan aktieförlust på 200 000 kronor. Denna nettoförlust leder till 30 procent skattereduktion upp till 100 000 kronor och 21 procent skattereduktion för nettoförlusten över 100 000 kronor. Du får alltså en total skattereduktion på 38 400 kronor i det exemplet. Den dras (automatiskt) av mot svensk fastighetsavgift och eventuell svensk skatt på lön som inkomstbeskattas här. Däremot får man inte skattereduktion mot kupongskatt (vilket kan vara en otillåten diskriminering enligt EU-fördraget för dem som är bosatta inom EU).

Slutligen kan jag rapportera att oppositionen (s) i höstens budgetmotion har föreslagit att förmögenhetsskatten ska återinföras; i samma tappning som när den avskaffades. Dock ska inte onoterade aktier förmögenhetsbeskattas annat än i den mån bolaget har förvärvat ägarens privatbostad. – Vi får se hur det blir med den saken efter valet 2010. ■

Cecilia Gunne (cecilia.gunne@catella.se) är skattejurist på Catella Sponsor AB (www.sponsorab.com) och sakkunnig i expertpanelen på www.sviv.se

SVIV guidar i floden av julböcker

Levnadsteckningar och spänningslitteratur hör till de dominerande genrerna i den svenska bokutgivningen. Inför julen har SVIV plaskat i bokfloden och guidar potentiella bokköpare med sammanfattningar av innehåll och recensenternas utlåtanden om några av 2008 års mest uppmärksammade utgivningar. Dit hör Jens Lapidus hårdkokta skildring från Stockholms undre värld *Aldrig fucka upp*, PO Enquists augustprisbelönade memoarbok *Ett annat liv*, Axel Odelbergs *Sven Hedin-biografi*, *Äventyr på riktigt* och Peter Englunds *Stridens skönhet och sorg om Första världskriget*.

FÖRFATTARE: **PO Enquist**
TITEL: **Ett annat liv**
FÖRLAG: **Norstedts**

★ PO Enquist har funnits på Sveriges litterära parnass sedan 1960-talets slut. Han är den faderlöse lärarinesonen från Norrland som blev elitidrottare och sedan vann stora och upprepade framgångar internationellt, både som författare och dramatiker. Idag är han en institution vars nypubliceringar oftast möts med lovord av en andäktig recensentkår.

Härvidlag utgör hans senaste bok, den självbiografiska *Ett annat liv* inget undantag. Den har vunnit kritikernas gillande och har belönats med en Augustprismominering. "Den är full av lysande formuleringar och går att läsa som ett underhållande facit till svensk nutidshistoria, från Wigforss till Palme", skrev Leif Zern i Dagens Nyheter. "Det finns avsnitt i PO Enquists

självbiografiska bok som förtjänar att bli klassiska i svensk litteratur", löd ett av Lars Lönnroths omdömen i Svenska Dagbladet. Lönnroth var en gång studiekamrat med Enquist i Uppsala.

Enquist föddes 1934 och växte upp i bondbyn Hjoggbjölle i Västerbotten. Hans far dog innan han föddes och hans mor var byskolelärarinna. Hon beundrade folkpartiledaren Bertil Ohlin och levde i herrans tukt och förmaning. Det hindrade inte sonen från att bli både socialdemokrat och senare mycket ogudaaktig vilket i hög grad är vad boken handlar om, nämligen hur Enquist utvecklades till alkoholist, nådde den absoluta botten men till slut lyckades ta sig ur sitt beroende.

Varför han tog till flaskan framstår som rätt svårbegripligt, även för honom själv, eftersom hela hans liv intill dess är en obruten success story. Han var lång, begåvad och såg bra ut. Han började med stora framgångar som höjdhoppare och blev snart en hyllad författare. Han belönades med litterära priser, översattes till en rad

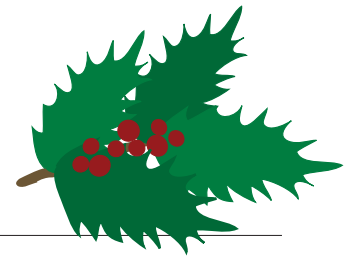
språk, hyllades av recensenterna, tjänade stora pengar, fick sina pjäser uppsatta över hela Europa och till slut på Broadway, fast det blev en publikflopp efter en kritisk recension i New York Times. Föreställningen lades snabbt ned men i övrigt fortsatte framgångarna.

I slutet av 70-talet lämnar han fru och barn för att gifta sig med en danska och flyttar till Köpenhamn. Det är där någonstans som hans drickande övergår i ett tilltagande alkoholberoende som leder ned i den djupaste förnedring. Det tar honom åtskilliga år och avgiftningsförsök att bli av med alkoholismen. 1990 lyckades han av egen kraft resa sig ur eländet. Där slutar denna lättlästa och suggestiva bok. Sedan dess har han inte druckit en droppe sprit.

FÖRFATTARE: **Jan Guillou**
TITEL: **Men inte om det gäller din dotter**
FÖRLAG: **Piratförlaget**

★ Det har gått mer än ett årtionde sedan Jan Guillou lät sin agenthjärte Carl Hamilton träda ut ur den litterära historien, dömd för mord i Sverige och landsflyktad

till en fristad i Kalifornien. I en liten julbok från Norstedts förlag, skrev Guillou sedan om hur Hamiltons, eller Charles Hamlons, – hans namn i landsflykt – stillsamma liv gestaltade sig i exilen.

Därefter var det tyst om Hamilton till 2006 då Guillou plockade fram honom ur glömskan i boken *Madame Terror* och lät honom bli befälhavare på en rysk ubåt inhyrd av PLO. Den insatsen gjorde honom omöjlig i Amerika och han fick ny fristad i St Petersburg.

Där befinner han sig när Guillou tar hans tjänster i anspråk igen i sin senaste roman med den lite otympliga titeln *Men inte om det gäller min dotter*, en anspelning på den gamla amerikanska storsäljaren "Inte utan min dotter". Bland det första som händer är att Hamilton överklagar sin gamla dom för mord.

Men det är inte bara Hamilton som uppträder i denna bok utan den samlade rollistan från Guillous tidigare romaner, utom medeltidshjälten Arn Magnusson. Läsaren möter såväl Guillous alter ego Erik Ponti, som hängtt med sedan 70-talets början, som Pierre Tanguy från den tidiga 80-talsromanen *Ondskan*, PLO-generalen Mouna al Hussein från Hamilton-böckerna och *Madame Terror*.

Denna bok, liksom de två föregående handlar om terrorism. Förr främlingslejonären Pierre Tanguys och Säpointendenten Ewa Tanguys dotter kidnappas av terrorister som vill göra henne till en god muslim. Boken handlar om att identifiera kidnapparna, lokalisera platsen där flickan hålls fången samt frita henne.

Fritagningsförsöket sköts av Hamilton, al Hussein och Tanguy. Som vanligt hos Guillou går det mesta som smort, utan spänningsskapande komplikationer. Typiskt Guillou är även vänsterperspektivet på världen, den pricksäkra mediasatiren, den yxiga dialogen, vinsnobberiet och riddarromantiken. Som vanligt är

Guillou också ute i ett ärende, nämligen att peka ut det USA-allierade och strängt muslimska Saudiarabien som den fundamentalistiska terrorismens urhem på jorden.

"Pojkarnas julbok" kallade DN:s recensent romanen och skrev "Ofta är det roande, ibland tröttande. Men läsaren har också all

anledning att minnas att Jan Guillou är en författare som har ovanligt goda kunskaper om de ämnen han behandlar."

Inte heller SvDs recensent var alltför entusiastisk: Halva boken en transportsträcka, därefter en riktigt hygglig thriller. Ack att någon på förlaget vågat skära i manuset. Då kunde Carl Hamiltons comeback ha blivit en minnesvärd firmafest.

Kritikerna har för det mesta varit rätt njugga mot Guillou, vilket inte hindrat honom från att ständigt nå högt på bästsäljarlistan.

FÖRFATTARE: **Peter Englund**
TITEL: **Stridens skönhet och sorg**
FÖRLAG: **Atlantis**

★ Peter Englund slog igenom för drygt 20 år sedan med slagfältskildringen *Poltava*. Då var han en okänd historiker. Nu är han en oomkullrunkelig del av den svenska kulturella eliten. Han sitter i Svenska akademien och har den ena mest sålda bästsäljande krigs- och historieskildringen efter den andra bakom sig. Krig och historia handlar det

också om i hans senaste bok med titeln *Om stridens skönhet och sorg*.

Det är en 600-sidig volym där Englund i 212 korta kapitel växelvis berättar om 19 verkliga människors liv och öden under Första världskriget. Det är nu 90 år sedan vapenstilleståndet i detta krig som blev så avgörande för den fortsatta utvecklingen. Det fällde de habsburgska och osmanska imperierna, banade väg för den sovjetiska kommunismen, skapade Andra världskriget och ledde på så sätt också till Det kalla kriget.

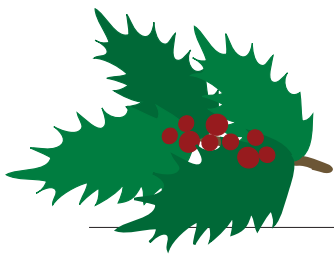
De 19 är av båda könen och av flera olika nationaliteter; en australisk kvinna, en serbisk soldat, en fransk ämbetsman, en tysk skolflicka, en belgisk pilot, en amerikansk fältkirurg, en ungersk kavallerist osv. De förenas av en enda sak, de är alla små kuggar i det stora maskineriet.

Några av dem stupar, några blir krigsfångar, några blir hjältar, några blir fysiska vrak, en hamnar på mentalsjukhus, en hör aldrig ett skott avlossas. Varje kapitel i boken handlar om vad en av de 19 tänkte, upplevde och gjorde under en enskild dag mellan krigsutbrottet i augusti 1914 och vapenstilleståndet den 11 november 1918.

Om debutboken *Poltava* kan sägas ha handlat om kriget som strategiskt spel och slagfältstaktik så handlar Englunds nya bok om kriget som personlig upplevelse, vardag, berusning, mardröm, löfte och lögn; allt beroende på person och skede. Englunds ambition har varit att skriva historia på ett nytt sätt.

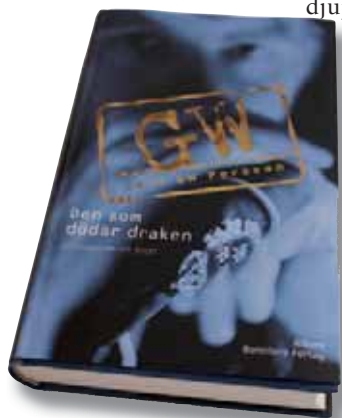
Första recensiondag för boken sattes till den 11 november, 90-årsdagen av vapenstilleståndet. Mats Gellerfeldt i SvD: "Peter Englund har skapat ett mästerverk av berättande historieskrivning, lika märkligt underhållande som skrämmande. Han har sannerligen överträffat sig själv."

FÖRFATTARE: Leif GW Persson
TITEL: Den som dödar draken
FÖRLAG: Albert Bonniers

★ Bland den stora deckarskrivande delen av svensk författarkår intar polisprofessorn Leif GW Persson, enligt stora delar av publikens en särställning. Med sina djupa kunskaper

om brott och polisarbete, sin ironiska humor och sin förmåga att bygga överraskande intriger är han helt enkelt, i många läsares ögon, den främste.

Årets Persson bär titeln *Den som dödar draken* och börjar med mordet på en alkoholist i en lägenhet i Solna. Någon har krossat hans skalle med ett tungt grytlock. Polisen klassar inledningsvis det hela som ett simpelt så kallat fyllskallmord och räknar med att det snart ska vara löst.

Uppgiften att vara förundersökningsledare tilldelar författaren den mest osympatiska av alla snutar som befolkat hans romaner, kriminalkommissarie Evert Bäckström. Han är en karikatyr av allt som Persson ogillar inom polisväsendet; han är rasist, homofob, mansgris, suput och amoralisk maktmissbrukare.

Fördomarna brukar ofta leda Bäckström vilse i mördarjakterna men denna gång lyckas han mirakulöst nog lösa fallet, som till ytter mera visar sig betydligt mer komplicerat och invecklat än det enkla fyllskallmord Bäckström till en början tror att det handlar om.

Spåren vindlar. Misstankarna riktas mot såväl en grupp muslimskt rättrogna rånare som ett bandhängivna Hells Angels-skurkar innan de slutligen leder Bäckström fram till den överraskande upplösningen. Då har läsaren jämsides

fått följa den komiska storn om Bäckströms misslyckade försök att leva det sundare liv som hans läkare ordinerat honom.

Persson brukar vinna recensenternas gillande men lyckas denna gång inte övertyga DN:s Ingegärd Waaranperä om sin storhet. Det blir aldrig särskilt spännande ansåg hon. Svenska Dagbladets Magnus Persson var betydligt mer uppskattande. Visserligen inte Perssons bästa men, skrev han, "även en Leif GW Persson som inte är i absolut toppform sopar banan med flertalet av sina konkurrenter i den svenska deckarlitteraturen."

FÖRFATTARE: Karin Henriksson
TITEL: USA så funkar det
FÖRLAG: Schipstedt

★ Svenska Dagbladets mångåriga korrespondent i Washington DC, Karin Henriksson, ett bekant namn också för denna tidnings läsare, har med all erfarenhet och kunskap som hon samlat under bortåt 20 år som journalist i USA, nu skrivit en bok om landet.

Den har titeln *USA så funkar det* och är ett slags lättisam och informativ handbok som spänner över ett det mesta från valkampanjer till matvanor.

Den är utgiven med det nu överstända som hållpunkt presidentvalet men är inte på något vis till innehåll knuten till denna händelse. De 25 kapitlen över 225 sidor är tematiskt indelade. De behandlar ämnen som valen och valrörelserna, presidentmakten, kongressen och det politiska systemets trögheter, juridiken och juristernas betydelse, USA:s militärmakt, näringslivet och fackföreningarna, amerikanernas kärlek till bilen, energiförsörjningen, klassklyftorna, shoppingens betydelse,

välgörenhetens roll, välfärdssystemet, religionen, helgerna, medierna, kulturen, amerikansk humor, mat och matvanor, patriotismen, etnicitet, rasfrågan, dödsstraffet och USA som supermakt.

Henriksson blandar det självupplevda med levnadsöden, fakta och information och blandar för att tydliggöra och illustrera lagars och vanors praktik och betydelse. Den som väntar sig att få sina svenska missförstånd och fördomar om amerikanska förhållanden bekräftade kan lugnt avstå från *USA så funkar det*. Den som läser med en vilja att lära om och förstå har däremot en hel del att hämta.

I förordet noterar hon att då svenskar utbrister "typiskt amerikanskt" brukar det betyda något nedsättande. Själv anser hon att mer typiskt amerikanskt är sådant som vänlighet, hårt arbete, patriotism, humor, påhittighet och risktagande.

FÖRFATTARE: Liza Marklund
TITEL: En plats i solen
FÖRLAG: Piratförlaget

★ Kvällstidningsreportern Annika Bengtzon är åter på banan. Nyskild, lättretad, stukad och just inflyttad in i en lägenhet på Kungsholmen. Hon har ännu inte hunnit packa upp flyttkartongerna då hennes nye chef Patrik på tidningen Kvällspressen mot hennes vilja skickar henne till Marbella för att bevaka mordet på en svensk barnfamilj som gasats ihjäl i en villa på spanska sydkusten.

Det visar sig snart att mordet har

Hem till Sverige i vinter?

Hyr en bil för full frihet!

Åk bekvämt och säkert på vintervägarna hemma i Sverige. Som medlem i Svenskar i Världen hyr du alltid bil extra förmånligt.

Boka i god tid för att få bästa pris. Uppge AWD-koden X852901 när du bokar.

Boka via vår hemsida www.avis.se eller ring vårt bokningskontor, tel. +46 770 82 00 82.

Avis - för en bättre miljö
Certifierade enligt ISO 14001.

AVIS

We try
harder.

Ska du flytta?

Maxtrans är specialister på bohagsflyttar inom Sverige, Europa och övriga världen. Vi erbjuder dessutom packning, emballering, lagring och allt annat som hör bohagsflytten till. Allt som rör flytten motsvarar till fullo våra kunders högt ställda krav.

Ring oss för snabb och effektiv service.
Tel +46 8 544 433 70

eller FAX +46 8 612 05 10, move@maxtrans.se www.maxtrans.se

ROAD • SEA • AIR • COURIER • PACKING
STORAGE • QUALITY MOVING

**Fullständig
Högstadiundervisning
via dator sedan 1994**

www.sofiadistans.nu

Sofia Distansundervisning

Alsnögatan 11 plan 5
116 41 Stockholm
Sweden

Tel: 08-555 777 00
Fax: 08-555 777 07
mail@sofiadistans.nu

Lär dig svenska!

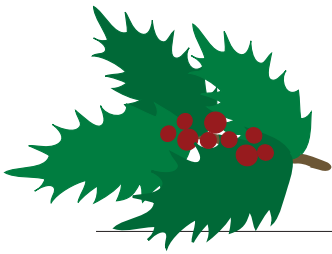

ISU Programs i Lund erbjuder kurser både i Sverige och via distans.

Besök vår hemsida www.folkuniversitetet.se/isu

 Folkuniversitetet
Kursverksamheten vid Lunds universitet

>> samband med ett polismord som ägde rum i Marklunds förra bok *Livstid*. Andra intrigtrådar leder till det gamla Nazityskland och till nutida haschodlignar i Marocko.

På det privata planet ägnar sig Annika Bengtzon åt bekymmer över hur skilsmässan påverkar hennes barn, kontakter med några nya män och irritation över förvecklingar på jobbet. Hon råkar dessutom bli rubrikstoff hos den konkurrerande tabloiden på grund av en Ulrika Schenström-liknande affär. Bengtzon bli fotograferad då hon och en manlig statssekreterare dricker vin och kindpussas.

Intrigtrådarna knyts till slut ihop på ett ganska osannolikt vis och upplösningen är rafflande och tempofylld. Överhuvudtaget är det en bok där dramatik och tempo prioriteras framför det logiska och sannolika. Repliker och handlande styrs mer av vad som krävs för att handlingen ska föras framåt och författaren göra sina poänger än av en strävan att skapa trovärdiga karaktärer.

En plats i solen är Marklunds åttonde bok om Annika Bengtzon och definitivt inte den som fått bäst omdömen i recensionerna. "Ändamålet helgar som bekant medlen och om ändamålet är att skriva snabbläst och spännande kriminallitteratur enligt det mönster läsaren förväntar sig så är det också ungefär där boken landar. *En plats i solen* sätter dock inga pulsar i brand" skrev Paulina Helgeson i SvD. Ännu mer avmätta omdömen fick

Marklund i DN och Expressen.

FÖRFATTARE: **Lars Gustafsson**
TITEL: **Fru Sorgedahls vackra vita armar**
FÖRLAG: **Atlantis**

★Lars Gustafsson, en gång PO Enquists studiekamrat i Uppsala och även han en av vår tids främsta svenska författare, utökar i år den långa rad av böcker som han skrivit, sedan debuten på 1950-talet, med en roman från 50-talets Västerås och de små bergslagssamhällena norr därom, kortare sagt den värld där och den tid då Lars Gustafsson växte upp. Det är ingen vågad gissning att *Fru Sorgedahls vackra vita armar* är en roman med avsevärda självbiografiska inslag.

Berättare är en 70-årig svensk professor i Oxford som drabbas av ett skenande minne och vållustigt kommer ihåg händelser, episoder och anekdoter från sin tid i realskolan och på gymnasiet. Särskilt handlar det om våren och sommaren 1954 då professorn var 17 år och pubertalt besatt av två olika kvinnor.

Den ena, fru Sorgedahl som fått ge

namn åt romanen, är i 30-årsåldern, gift med en ingenjör och bosatt i en våning som en gång tillhört en släkting till berättaren. Den andra heter Ingela och är en mer jämnårig grannflicka ute vid sommarstugan.

Den erotiskt laddade berättelse som Gustafsson bygger kring dessa båda kvinnor löper genom hela romanen men han lämnar den ofta för säregna anekdotiska utvecklingar om helt andra ämnen och företeelser som dyker upp i berättarens hyperaktiva långtidsminne; till exempel berättelsen om adjunkten Westerberg som drabbas av böldpest och historien om den elake lektor Slipsten som drabbas av sina elevs subtila psykologiska hämnd.

Ett återkommande recensentomdöme om boken är att den representerar Gustafsson när han är som bäst. "Man behöver bara läsa några sidor för att inse att detta är en riktig gustafssonare, fylld av reflexion, den tillsynes – men bara till synes – förströdda kompositionen och de gnistrande vackra iakttagelserna. Hans läsare lär inte heller denna gång bli besvikna. Tvärtom, detta är en av de bästa böckerna i författarskapet, en stilistisk njutning av yppersta slag" skrev Mats Gellerfelt i Svenska Dagbladet.

Via satellit till
Europa, Asien,
Australien
och Afrika!

svt.se/europa

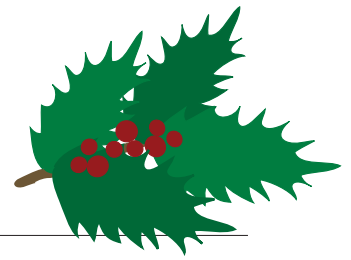
Du behöver inte missa dina svenska favoritprogram bara för att du är utomlands!

Du kan se dem samtidigt som dina vänner i Sverige, var du än bor i Europa, Asien, Australien och Afrika – om du abonnerar på Sveriges Televisions utlandskanal **SVT EUROPA**. Och inte ens när du reser i dessa världsdelar behöver du vara utan svensk tv – förutsatt att ditt hotell abonnerar på **SVT EUROPA**.

SVT EUROPA direktsänder svenskproducerade program från **SVT1** och **SVT2** samt från temakanalerna **SVT24** och **Kunskapskanalen** via satellit. Dygnet runt, året om. Du får nyheter och fakta. Musik, sport och natur. Barn- och nöjesprogram. Drama, debatter och kultur. Dessutom två radiokanaler **Radio Sweden** och **P4**, utbildningsprogram från **UR** samt **SVT Text**:s alla text-tv-sidor inkl Stockholmsbörsen.

Som medlem i **SVIV** har du **medlemsförmån** vid tecknande av nytt abonnemang – för närmare information se: www.sviv.se eller kontakta **SVT EUROPA**:s kundtjänst:

ConNova TVX AB tel: +46 (0)141-20 39 10 fax: +46 (0)141-20 39 11 e-post: svteuropa@connova.se

FÖRFATTARE: **Jens Lapidus**
TITEL: **Aldrig fucka upp**
FÖRLAG: **Wahlström & Widstrand**

★ Advokaten Jens Lapidus slog igenom för ett par år sedan med kriminalromanen *Snabba cash* som snabbt blev en storsäljare och prisades för sitt stilsäkra språk och de realistiskt tecknade miljöerna från Stureplan och Stockholms undre värld. I år kom uppföljaren *Aldrig fucka upp*.

Centralgestalterna i denna svarta och våldsamma historia är den cyniske polisen Thomas, den kriminelle förortsblatten Mahmud och den psykiskt störde legosoldaten Niklas. I Stockholms undre värld regerar juggemaffian.

De tre har alla ett horn i sidan till sin omvärld och drivs av en önskan att revanschera sig och rätta till. Niklas som tjänstgjort i ett privatförband i Irak har gripits av en missriktad strävan att ta livet av Stockholms alla hustrumiss-handlare. Blatten Mahmuds strävan är att befria sig från det struhtag juggemaffian har tagit på honom och hämnas de oförrätter han utsatts för.

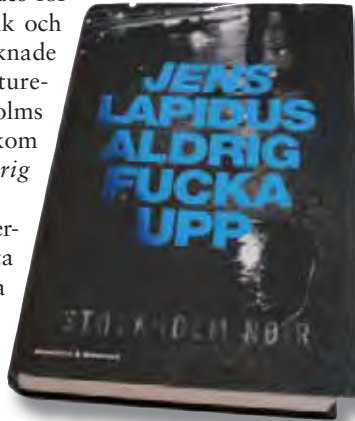
Den korrumperade polisen Thomas

drömmer nostalgiskt om det socialdemokratiska folkhem som fanns innan Olof Palme sköts på Sveavägen och försöker nysta upp den poliskonspiration som han tycker sig se bakom mordet. Dessa tre intrigspar konvergerar sakta mot bokens actionspackade och blodstänkta upplösning i Storstockholms södra förorter.

Tempot i berättelsen är högt, språket korthugget och effektivt, beskrivningen detaljrik, karaktärsteckningen flerdimensionell. Lapidus har en väl utvecklad förmåga att återge olika subgruppers språkbruk som till exempel invandrarförorternas blattesvenska.

Det är sånt som recenser gillar men som helhet har Lapidus inte lyckats vinna kritikens

uppskattning på samma sätt med denna bok som den tidigare. ”Ändå läser jag hellre Jens Lapidus än nästan vilken annan svensk kriminalförfattare som helst”, skrev SvDs Eva Johansson. Och framgången har inte uteblivit. I likhet med *Snabba Cash*, har *Aldrig fucka upp* blivit en stor försäljningsframgång.

FÖRFATTARE: **Axel Odelberg**
TITEL: **Äventyr på riktigt – berättelsen om upptäckaren Sven Hedin**
FÖRLAG: **Norstedts**

★ Axel Odelberg, SVIVs redaktör sedan fem år, har i år kommit ut med en biografi om upptäckaren Sven Hedin. Hedin var sin tids svenske megakändis och en av alla tiders mest berömda svenskar. Han satt i både Svenska Akademin och Vetenskapsakademin. Han tilldelades så många ordnar, hedersmedaljer och andra utmärkelser att han hade trillat framlänges om han burit dem alla på bröstet samtidigt. Universitet över hela Europa dränkte honom i hedersdoktorat.

Brittisk press kallade honom ömsom sin tids främste upptäckare och Asiens Henry Stanley. I Tyskland blev han så berömd och hyllad att ett torg och

en gata i Berlin alltjämt bär hans namn och ett kvartssekel efter hans död uppkallade bilfirman Volkswagen en campingbuss efter honom.

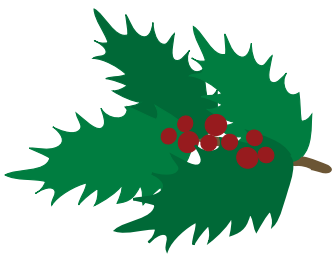
Ingen svensk, vare sig före eller efter honom har nått samma hjältestatus. Han var Ola Skinnarmo, Jan Guillou och Peter Englund på en gång fast större. Sven Hedins framgång blev monumental, liksom se-

Vill du nå hur långt
som helst?

www.grennaskolan.se

>> nare hans fall från piedestalerna.

Hans försvarsvänliga konservatism och ovillkorliga uppslutning på Tysklands sida under Första världskriget satte de första fläckarna på den skinnande vapensköld som blev hans då han, som den siste i Sverige adlades. Hans beundran för Hitler och aldrig sviktande stöd för Tyskland under andra världskriget berövade vapenskölden all glans och fick hjälteglorian att slockna helt.

Äventyr på riktigt är en berättelse om uppgång och fall: där finns ögonblicket då Hedin som 15-åring beslöt sig för att bli upptäckare, hans livsfarliga reseäventyr i Centralasien, hur han hyllades som ishockeylandslaget Tre kronor idag, då han återvände från sina expeditioner, hans romanser och hans möten med den man som han i en dödsruna i DN den 2 maj 1945, kallade för en av historiens största ledare någonsin, Adolf Hitler.

Recensionerna har varit uppskattande. "En medryckande bok – 600 sidor gastkramande läsning", skrev Lasse Berg i DN. "Till skillnad från åtskilliga andra biografier inbjuder den till sträckläsning", skrev Torgny Nordin i Svd. ■

Charmant, nyrestaurerad herrgårdsflygel från 1860-talet uthyres till ett par, som uppskattar gammal kulturmiljö. Bostaden är om ca 240 m² med 5 generösa rum och kök, badrum, "tvättstuga" m toalett, kakelugnar samt två stora råvindar m litet varmbonat rum emellan. Ca 2 timmar från Stockholm, 15 min norr om Örebro och ca 25 min från Örebro flygplats med direktflyg till Köpenhamn.

**Kontakta hyreschef
Viveka Åkerhielm,
Dylta Bruk
Förvaltnings AB,
019-22 24 90 eller
0709-218805.**

10:e uppdaterade upplagan av Bosättning utomlands

**Ny
Uppdaterad
upplaga!
(Febr. 2006 Sellin.)**

Författaren Kerstin Gustafsson har under många år varit ansvarig för Föreningen Svenskar i Världens rådgivning till in- och utflyttare. Hon är också grundare av och chef för företaget UtlandsBosättning AB.

Den nya upplagan är uppdaterad på alla områden. I boken finns även en praktisk checklista och alla viktiga adresser inför utlandsflytten.

Ja, tack var god skicka:

.....ex av Bosättning utomlands

.....ex av Återflyttning till Sverige

Är medlem och betalar 275,-/st

Är inte medlem och betalar 325,-/st

Exkl. porto och exp.avg.

Namn.....

Företag.....

Adress.....

Postnr.....Ort.....

Beställningen kan även skickas via fax 08-660 52 64 eller via post svenskar.i.varlden@sviv.se

Plats för
porto

**Svenskar i Världen
Box 5501
114 85 Stockholm**

GUDRUN TORSTENDAHL

Nya antagningsregler från 2010

Från och med antagningen till höstterminen 2010 gäller nya regler för att komma in på högskolan. Förändringarna gäller såväl behörighet som meritvärdering och urval. Alla sökande berörs, både de som gått en svensk gymnasieutbildning och de som har en utländsk examen.

När det gäller meritvärdering av utländska/internationella betyg räknar Högskoleverket, HSV, med att fastställa nya huvudregler under slutet av 2008, men beslut om justeringar av meritvärdet för vissa betygsskalor, till exempel International Baccalaureat, IB, kommer att dröja till våren 2009.

Behörighet

För grundläggande behörighet införs krav på kunskaper i matematik. Sökande med svenska betyg ska ha lägst G i matematik kurs A. Motsvarande kunskapsnivå gäller för sökande med utländska eller internationella betyg. Krav på godkänt i svenska och engelska finns redan tidigare.

För yrkesutbildningar krävs en områdesbehörighet med fördjupade grundkunskaper i ämnen som är väsentliga för den sökta utbildningen.

Meritvärdering av svensk gymnasieutbildning

I den svenska gymnasieskolan finns numera möjligheter att få så kallade meritpoäng som kan läggas till betygets jämförelsetal. Därmed kan man få ett maximalt meritvärde på 22,5 poäng. Meritkurser finns i språk och matematik och i form av områdeskurser. De senare innebär fördjupning eller specialisering i ämnen som är relevanta – men inte behörighetsgivande – för

den sökta högskoleutbildningen.

Det går att komplettera i efterskott, men kompletteringar kan bara tillgodoräknas i en andra urvalsgrupp där konkurrensen om platserna är hårdare än för dem som söker direkt på sitt gymnasiebetyg. Kompletteringar kan göras dels för att få behörighet i ett specifikt ämne, dels för att förbättra betygets meritvärde.

Förbättringen kan göras på två sätt. Utbyteskomplettering görs för att få ett högre betyg i en kurs som finns med på slutbetyget. Meritpoängskomplettering innebär att man läser in och får lägst godkänt i en kurs som ger meritpoäng. Möjligheten att tilläggskomplettera tas bort.

Meritvärdering av utländsk eller internationell examen

Här befinner sig Högskoleverket fortfarande i ett förslagsstadium.

De nuvarande reglerna för antagning av sökande med utländska betyg har redan hunnit ändras i flera steg sedan millennieskiftet. Bland annat har antalet urvalsgrupper minskat, så att alla sökande med gymnasiebetyg, svenska och utländska, nu konkurrerar om samma studieplatser.

För att kunna jämföra utländska betyg med svenska infördes en formel för omräkning av betygen. För några länder och betygssystem finns statistik som gör det möjligt för Högskoleverket att i stället för formeln använda särskilda tabeller för omräkning av betygsvärden.

Det nya beräkningssystemet har inneburit att meritvärdet på utländska betyg i de flesta fall har blivit lägre än tidigare. För att i någon mån kompensera brister i systemet fick sökande

med utländska betyg möjlighet att göra en så kallad viktad tilläggskomplettering.

Dessa nyligen antagna bestämmelser måste nu alltså skyndsamt göras om så att nya regler kan gälla från 2010. I ett förslag från Högskoleverket kommer betygen att räknas om med samma formel som nu används och som utgår från tre värden, nämligen det ursprungliga betygets jämförelsetal/medelvärde, krav för godkänt och högsta möjliga betyg.

Graderingen av utländska betyg kommer dock att göras i en ny skala, 300-500. Skalan kommer att indelas i intervall om 10 eller 20 poäng och meritvärdet fastställs till intervallets högsta värde.

Vissa betygssystem har många betygssteg och andra betydligt färre. Det är inte ovanligt att de högsta betygen används i väldigt liten utsträckning. Att då använda formeln rakt av vid omräkning av betygen kan bli missvisande. Verket överväger därför en möjlighet att med hjälp av tillgänglig information om olika betygssystem sänka värdet för högsta möjliga betyg genom så kallad kapning.

Högskoleverket anser också att konkurrenskomplettering bör tillåtas. Sökande får tillgodoräkna sig betyg från kurser/ämnen som är på samma nivå som det ursprungliga ämnet eller på en högre nivå och som är daterade samtidigt eller senare än det ursprungliga betyget. Enligt verkets förslag till föreskrifter ska alla nationella kurser få användas för komplettering, men en begränsning av antalet kurser diskuteras.

I fråga om behörighetskomplet-

Forts på sid 34

Forts från sid 33

teringar föreslår HSV att betyg i ämnet svenska alltid ska räknas med i jämförelsetalet. För närvarande räknas betyget bara om det höjer jämförelsetalet.

Värdet av kompletteringar kommer att läggas till efter intervalljusteringen av det framräknade meritvärdet.

Urval

Studieplatserna kommer på liknande sätt som hittills att fördelas mellan dem som söker med betyg och dem som gjort högskoleprovet.

De som söker med betyg delas in i fyra grupper. Direktgruppen (I) utgörs av elever som söker med meritvärdet från sitt ursprungliga slutbetyg från en svensk gymnasieutbildning. Den som måste behörighetskomplettera sina betyg prövas i kompletteringsgruppen (II). Här kan också elever som söker i första gruppen få en andra chans genom olika former av konkurrenskompletteringar.

Sökande med utländska och internationella betyg, till exempel IB, placeras åter i en egen urvalsgrupp (III) och sökande från folkhögskola fortsätter att utgöra en egen grupp (IV). Platserna på en utbildning fördelas efter antalet behöriga sökande i respektive urvalsgrupp. Det innebär att möjligheterna att bli antagen minskar om det inom urvalsgruppen är få som söker en specifik utbildning. ■

ALFA MOVING

Välj den säkra vägen nästa gång du flyttar!

Alfa Quality Moving AB är din specialist när det gäller kompletta internationella flyttar.

Vi är en flyttfirma med fokus på säkerhet och kvalitet och är ett av de 10 största internationella flyttföretagen i Europa. Genom vårt globala nätverk av flyttfirmor kan vi ge service i alla delar av världen. Vill du ha en trygg flytt med gedigen kompetens, så lämna allt till oss!

Vårt namn är din trygghet.
Alfa Quality Moving

JONKÖPING +46 36 31 26 00   STOCKHOLM +46 8 524 711 30   GOTEBORG +46 31 00 75 00   MALMÖ +46 40 20 43 50

Körutrymme i NORGE, DANMARK, FINLAND

www.alfamoving.com

KLAPPJAKT?

DU KAN SLUTA LETA NU.

Hos oss hittar du den perfekta presenten till dina utländska vänner. Vi erbjuder Sveriges bredaste sortiment av översatt svensk litteratur och böcker om Sverige. Välj bland 3000 titlar på 47 olika språk. Som medlem i SVIV har du dessutom 20% rabatt på hela sortimentet. Ange SVIV när du beställer. Vi har öppet dygnet runt på: Swedenbookshop.com

Beställ nu så får du klapparna innan jul!

**SWEDEN
BOOK
SHOP**

Sweden in 47 languages

Du tjänar på att vara medlem. Svenskar i Världen erbjuder sina medlemmar en rad förmåner. Redan första gången du utnyttjar en av dem kan du ha sparat in avgiften till föreningen.

BEGRAVNING

Vita Arkivet är ett rådgivande dokument från Fonous framtaget för att du ska kunna underlätta för dina anhöriga. Du anger hur du vill ha din begravning utformad och skriver en förteckning över dina försäkringar, bankkonton, värdepapper etc. Vi förvarar ditt Vita Arkiv helt utan kostnad. För mer information: www.fonus.se
Tel: +46-8 709 83 00 alt inom Sverige tel 020-87 00 87
www.fonusnet.se – planera och beställ begravning via Internet! Dygnet runt • var än du är • Pris direkt!

BILUTHYRNING

AVIS Biluthyrning ger 10-30% rabatt i hela världen. Kontakta kansliet för bokningskod (AWD-nr). Gör din bokning i god tid för lägsta pris! Bokning gör du enkelt på [www. AVIS.se](http://www.AVIS.se), eller på Tel från utland: +46-31 725 67 11
Tel i Sverige: 0770-82 00 82
e-post: reservation-office@avis.se

BÖCKER

Bosättning Utomlands och **Återflyttning till Sverige**, medlemspris SEK 275 (icke medlemmar SEK 325). Porto & exp.kostn. tillkommer. Beställ dem via vår hemsida eller genom att kontakta kansliet. Du kan betala böckerna med check utställd på svensk eller utländsk bank (ej sk EURO-check), genom att sätta in pengarna på vårt pg nr 504 -1, bankgiro nr 732-0542 (ange i bägge fallen Svenskar i Världen som betalningsmottagare) eller betala med kreditkort (ej American Express eller Diners – glöm inte att ange giltighetsdatum). **Medföljande vid utlandstjänst** av Björn Ström och Kerstin Gustafsson. Medlemspris SEK 190.
Enkelt och bekvämt handla böcker på Bokus!
Bokus.com – Sveriges största bokhandel – levererar böcker utomlands.
Välj bland 3,5 miljoner titlar. I sortimentet finns böcker på flera språk. För utförlig information besök www.bokus.com
För frågor kontakta kundtjanst@bokus.com
Tel: +46-(0)40 352 100
Fax: +46-(0)40 352 101
Ekerlids Förlag, 30% på litteratur med affärs- och samhällsinriktning.
Tel: +46 8 736 31 61,
fax +46 8 411 70 19,

e-post: info@ekerlids.com
webbplats: www.ekerlids.se
Amazing Sweden är ett svenskt smörgåsbord i bokformat och utmärkt i sitt slag. Boken är en svaltande kärleksförklaring till landet Med bedövande vackra bilder. Boken levereras över hela världen till specialpris för SVIVs medlemmar. Beställ den direkt via länken www.amazingsweden.com/svivi
Alternativt kontaktar du SVIVs kansli.

FÖRSÄKRINGAR

Försäkringar för medlemmar i SVIV. I samarbete med Fonous och Folksam finns en särskilt utformad Trygghetsförsäkring för dig som bor utomlands. Den täcker kostnader som uppkommer i samband med dödsfall. Fonous hjälper dig även att finna "glömda" försäkringspengar via Fonous Försäkringsbevakning. För mer information; www.fonus.se
Tel: +46-8 709 83 00 alt inom Sverige tel 020-87 00 87.

HOTELL

Hotel Diplomat, Strandvägen 7C, Box 14059, 104 40 Stockholm. Hotellweekend Privat: 20% rabatt på weekendpris. Erbjudandet gäller under feb-april, juli samt december. Vidare erbjuder Hotel Diplomat året runt: Hotellrum Business: 10% rabatt på enkelrum, 10% rabatt på dubbelrum, deluxerum och sviter. Uppge "Svenskar i världen helg" och ditt/ert medlemsnummer.
Tel: +46 8 459 68 00
Fax: +46 8 459 68 20
E-post: reservation.sto@diplomathotel.com Webbplats: www.diplomathotel.com
Hotel Suecia, Marqués Casa Riera 4, E-28014 Madrid
tel: +34(9)1 531 69 00,
fax: +34 (9) 1 521 71 41 E-post: bookings@hotelsuecia.com
kontaktperson: Monica Garcia. 10% rabatt
Gasthof LINDE, Bern CH-3066 Stettlen (Bern)
tel: +41 (0) 31 931 85 86
fax: +41 (0) 31 931 55 03
E-post: info@linde-stettlen.ch
Webbplats: www.linde-stettlen.ch
Kontaktperson: Christoph Meierhofer. 10% rabatt
Hotel Esplanade, Strandvägen 7 A, SE-114 56 Stockholm
tel: +46 8 663 07 40,
fax: +46 8 662 59 92.
E-post: hotel@otelesplanade.se

Webbplats: www.hotelesplanade.se
Kontaktperson: Maria Sand.
10% rabatt.

JURIDIK & RÅDGIVNING

Familjens jurist – Nordens största familjejuridiska byrå – ger dig 300 SEK rabatt vid beställning av testamente. Övriga tjänster t ex. samboavtal, generationsskiftesplanering, äktenskapsförord, bodelning och bouppteckning. Gratis rådgivning via Internet; www.familjensjurist.se
Tel: +46-8 709 83 00 alt inom Sverige tel 020-97 00 97
Lindskog Malmström Advokatbyrå
Konsultation på förmånliga villkor hos advokaten Fredric Renström. Specialområden; Internationell privaträtt, internationell arvs- och skatterätt samt boutredningar. Kontakta Fredric Renström, advokat och delägare. Besöksadress: Östermalmsgatan 87 E, postadress: Box 277 07, 115 91 Stockholm.
Tel: +46-8 599 29 000, fax: +46-8 599 29 001, e-post: fredric.renstrom@lmlaw.se
UtlandsBosättning AB, 10% på praktisk, juridisk och ekonomisk rådgivning. Kontakta Kerstin Gustafsson (se under Frågor & Svar i varje nr av tidningen).

PRENUMERATIONER MM

Dagens Nyheter 25% på nyprenumeration. Kontaktperson: Elsie Chruzander,
tel: +46 8 738 17 25
Svenska Dagbladet 25% på nyprenumeration tel: +46-11 46 8 657 48 82,
www.svd.se/prenumerera/dinpren_index.asp?nav=kontakt
Veckans Affärer 20% på helårsprenumeration. Kontakta Elisabeth Trotzig
tel: +46 8 736 52 00
Handelsflottans Kultur- och Fritidsråd, HKF 5% rabatt på TV-service, videokassetter med svenska TV-program. Kontakt: tel: +46-11 19 10 00 alt www.seatime.se
e-post: hkf@seatime.se

SLÄKTFORSKNING

Släktforskning på Internet! Nu kan du sitta hemma och släktforska när du vill på dygnet. **Genline AB** (publ.) har under sex år arbetat med att skanna samtliga svenska historiska kyrkböcker. Resultatet är 32 000 000

skannade sidor som man kommer åt med hjälp av ett abonnemang på genline och programmet Genline FamilyFinder.
För att kunna ta del av specialerbjudanden måste du fylla i ditt medlemsnummer i SVIV när du registrerar dig som medlem hos genline. Besök vår hemsida, www.genline.se, för att beställa abonnemang samt ladda ned programmet Genline FamilyFinder.

SOMMARKURSER

Grønnaskolan Rikskolans AB
Kontaktperson: Carin Boman, Borgmästargården, SE-563 22 Gränna, tel: +46 390 561 50, fax: +46 390 561 51. E-post: kansli@gronnaskolan.se
Webbplats: www.gronnaskolan.se

TELEFONI TILL SVERIGE

Affinity Telecom AB, 20-70% rabatt på telefonsamtal till Sverige från över 200 länder. Som medlem kan du välja 5 länder med ytterligare 5% rabatt. Tel: +46 152 10060 (dygnet runt). E-post: info@ringsverige.com
Webbplats: www.ringsverige.com
Universal Telefoni
Ring för 0,09 kr/min till Sverige från hela världen! Universal Telecom erbjuder i samarbete med SVIV bredbandstelefoni för endast 25 kr/mån!
Mer kan du läsa under medlemsförmåner på SVIVs hemsida, www.sviv.se
För att anmäla dig eller ställa fler frågor om erbjudandet kontaktar du oss på:
Tfn: 0770-992020
Email: jan@uvtc.net.

ÖVRIGT

Ceran – språkutbildning 16, Avenue du Château BE-4900 SPA, Belgien, tel: +32 (0) 87 77 41 64, fax: +32 (0) 87 77 36 29 Kontakta Ann Elisabeth Neve. 10% rabatt.
www.ceran.com

Lokalsamtal till Sverige från hela världen med Universal Bredbandstelefoni
www.uvtc.com

POSTTIDNING B

Vid definitiv avflyttning
och eftersändning har upphört att
gälla var god returnera tidningen:
Föreningen Svenskar i Världen
Box 5501, SE-114 85 Stockholm
Sweden

SVERIGES LEDANDE INTERNATSKOLA

Gymnasie- och grundskoleutbildning åk 7-9. Undervisning på svenska och engelska.

IB-program sedan 25 år med mycket goda resultat.

SIGTUNASKOLAN HUMANISTISKA LÄROVERKET

Telefon: +46-8-592 571 00

www.sshl.se

